

Aleksandar Dobrijević
POTREPŠTINE PO MARTINU

Aleksandar Dobrijević
POTREPŠTINE PO MARTINU

Izdavač:

Medijska knjižara Krug
Beograd, Makedonska 5
Tel. 3039266
e-mail: krug.avala@sbb.rs

Za izdavača i urednik:

Đorđe Stojanović

Grafička oprema:

Miloš Milenković

Korice:

Vojno Dizdar

Štampa:

Zuhra, Beograd

Tiraž: 300 primeraka

Beograd, 2009.

Aleksandar Dobrijević

POTREPŠTINE PO MARTINU

roman

2009

Oblakoljupcima

Nije li dojka ona koja daje
da sve cvate, onako kao i
biljke kad ih zalivamo?
Platon

1. JANUAR 2001.

Nakon vijugavog tabananja, tokom kojeg je – udružujući pivo, volju za majstorstvom i strogu ljubavničku akribiju – slavio prekomernost, prezrivo prelistava (sad već sasvim trezven) vlastitu istoriju prenemaganja, i donosi odluku da „perspektive“ (u nekom raštimovanijem trenutku govorio bi: „život s ukusom neprohodnosti“) pozove na obračun.

Jer, Martin pre odluke:

- studira filozofiju, uprkos žilavom stavu da je ta „disciplina“ na ovim prostorima vazda rađala mrtvorodenčad;
- svira džez (s primesama koječega), uprkos presnoj činjenici da diše pod nebom što se na takva sazvučja mahom mršti;
- živi sa roditeljima – penzionisanim kapetanom trgovačke mornarice („Brazilke su, sine, najvatrenije!“) i domaćicom, Slovakinjom („*Tancuj, tancuj!*“ – u ambijentu učestalih galamdžijskih i kavgadžijskih trzaja

(otac: „Bolje ti je da sviraš narodnjake, zamlato umišljena!“, majka: „*Ani t'a kut'ko nemá začo chytit'!*“);

- krnji se, dan za danom, pod silom kolebanja – ostati ljubavnik tridesetpetogodišnjoj, tek razvedenoj boemini i vlasnici kluba *Darmar* (Valentina), ili pak postati veran smernoj čelistkinji (Ljubica)...

A Martin posle odluke:

- okončaće već jednom to „ćopavo šegrtovanje“, teška srca pristajući na nasušno pritvorstvo druželjubivosti i priključenije silesiji i kolopletu svim bojama premazanih gurgura;
- „Hej, paceri! Sviraću, unedogled, ono što volim!“
- prihvaćće Valentininu srdačnu ponudu da među prostranim zidovima njene nastambe nađe smiraj i uhleblje;
- Ljubica će, potom, moći da gudi a da ne trne od njegovih prestupa. „U ime poštenja, *tertium non datur!*“
- roditelji će, potom, morati da se izdaleka udvaraju njegovoj mrzovolji...

Razmah revizija zahvatiće („ako je iole preporučljivo odgovarati na nagovor varljivog bića zvanog Izgled“) i pojedine telesne površi:

- ramena: pogružena, uska, a na takvima gitara kabasto stoji, i kod žena, katkad, izaziva podsmeh (zgebovi, sklekovi, tegovi – odrediti norme);
- kosa: kovrždava, neuredna, kestenjasta – skratiti na kec, možda ofarbat i (oko boje postoji nedoumica);
- lice: s očiju (plavkastosivih) i nosa (grguravog) skinuti naočare i staviti sočiva, golu bradu obogatiti bečkom.

Još neke Martinove rabote posle odvajanja od plahe prestoničke svetkovine bega iz prošlovekovnog mutljaga (i Valentinine postelje) do osvanka i počinka u sopstvenoj sobi:

- izvodi, sebi za dušu, džez standarde zahvaljujući kojima je svojevremeno prelomio sviračku orijentaciju;
- preslušava Peta Metinija, čije mu lepršave numere golicaju nestrpljenje da se želje, što pre, pretvore u meso;
- grabi džepni notes (na čijoj su prednjoj korici štampani i nalepljeni, abecedno i okomito poređani „sinonimi“: **Adnotata, Beležnica, Brevijar, Brujon,**

Hypomnenata, Kompendijum, Krparija, Kupusara, Podsetnik, Priručnik, Vademekum) u koji zapisuje: **Svet se raspada od banalnosti činjenica**, a onda isto i na nemačkom: **Die Welt zerfällt von der Banalität den Tatsachen;**

- gasi muziku, od koje mu u glavi, do pred san, ostaje i odzvanja neki gusti četvoročetvrtinski ritam kao damar nadolazećeg preobražaja.

2. JANUAR 2001.

Na telefonskoj sekretarici tri poruke:

1. Ognjen: „Hitno mi je potreban model.. Imam narudžbine, mogu odmah da ti platim. Ako nema novih, tvoje dojke su, dabome, dobrodošle. Magdalena, srećo, požuri...“

2. Aleksandra: „Zaboravila sam gaćice kod tebe. Voli te tvoja rasejana tribada. Javi se... Čao!“

3. Marko: „Hoću da – ovlaš grickajući ti mesnate usne u svrhu pometnje – nauljim do u tančine tu nadražujuću mekotu, pa da onda brutalno i nasumice, bez preferencija, rovarim svim raspoloživim sredstvima po toj glatkoti, i da podlo, *ad infinitum*, odlažem jurišijski prodor u taj tršavi tesnac. Odobri me, dakle, gostoprimstvom. Fuj... kitnjasto i petparački... svejedno... izgaram...“

Možda je vreme za poslednji obrt, promrmljala je. Skrnavljenje je izazvalo mucanje – i naklon prema „rodu svome“. Naredno silovanje otklonilo je hendikep – i mržnju prema

„rodu drugome“. „Ne možeš više živeti i u sramu i u hramu“, šaputala je „kukavnu“ autobiografsku pesmu u rimi pod radnim naslovom – *Saldo*.

Naposletku, razlike su bile presudne. Drugi je, u satnici prodiranja, bio nežniji. Visok, plećat, obrijane glave, upaljenih obraza i nemirnih očiju, kako joj se činilo tada, u mraku, na divljoj plaži kraj Kotor. Mirisao je na kokosovo mleko za sunčanje. Kad je završio, zadihan i sav znojav, šaputavo ju je zamolio za oprostaj. Čak ju je, iznemoglu, i pomilovao po vlažnoj kosi, nekako očinski. Zatražila je, nezamuckujuć, osamu. Sporo se udaljavao, poput trudnih oblaka iznad njih. Volela bi da ga opet sretne. Tek onako, da mu se zahvali, da odu zajedno na noćno kupanje. Jer, logopedi i psihijatri nisu pomogli. Jer za njega, u crkvi, uvek pali sveću, i moli se za njegovo zdravlje. I traži oprostaj, za sebe, zbog nespontanog pobačaja.

A onaj prvi je mrtav. To je saznala slučajno, iz novina, iz čitulja, povodom parastosa. Ožalošćeni: supruga i petoro dece. Dotad nije ni znala ko je on. Na umrlici je u uniformi, niska čela i pregornog pogleda, s krupnim mladežom fraktalnog obličja poviše desne obrve, ružnjikavog i rošavog lica, kako je izgledao (ali tada u šušljivoj trenerci) i kad je nju, ponoćnu sto-

perku, ljubazno pokupio i odveo, pre šest leta, na Košutnjak, u šumu („mračnu i ravnodušnu“), da bi je pretukao i razdevičio. „Kučko malena, sviđa ti se veliki, jel' da?!“, šverglao je poroznim glasom, uz pratnju zubotruležnog bazda. Nije se, prestrašena, opirala. Nije, satrvena, ni shvatila šta se zbiva. Ali bolelo je. Bolelo je tada, i kasnije, kad god bi otvorila usta da nešto kaže. Policajac. U oružanoj utakmici protiv grupe fudbalskih navijača primio gol koji ga je zauvek poslao u donju ligu. *Sent off*. Preminuo u tridesetsedmoj godini. Njegov ubica – „Bog ga blagoslovio“ – i dalje u bekstvu. A onda mu je otišla na grob, popišala se na nadgrobnu ploču, na koju je potom, preko tekućine, položila venac obmotan prugastom zastavom svoga omiljenog fudbalskog kluba.

Po prispeću vesti o pogibiji roditelja, izgubila je apetit za samoćom. Još gore, žudela je za društvom pod istim krovom. Malobrojne rođake sažvakao je rat, pa boleštine, pa nemaština, premda nije posve sigurna da li baš tim redom. Njih je malo i sve ih je manje. I ne žele da je prihvate takvu kakva je. Alergična na dlaku ma kog kućnog ljubimca, otvorila je vrata „dvanožnim prijateljima“. Zato Aleksandra, „moja cinična filozofkinja“. Zato Marko, „moj šašavi filozof“. Naizmenice. Neparni dani pri-

padaju njoj, parni njemu, a štoperica startuje tačno u ponoć. „Volela bih da sam bespolna, kao moj meca“.

Ostavština se tanji, pa potaman dođe što Kaja, stara usedelica, redovno vodi računa o njenom trbuhu („krkanluk što nije pripreman za dvoje ili više njih, srdo moja, rđavo se vari“). Uporna zvonjava nagluve komšinice trgla ju je iz dremeža u to osneženo popodne, te je nakon obilnog obroka („srči, trpaj, glodi, maži, lapći, srdo moja, jedi koliko ti duša ište, no ostavi mesta za grejpfrut-tortu i sodu bikarbonu“), natenane preslušavši poruke i obavivši razgovore, otišla kod Ognjena da joj umoči prsa u gipsani jogurt kako bi napravio kalup za vinske čaše od terakote.

6. JANUAR 2001.

Kod Ljubice, odakle Martin ubrzo, sa darovima u rukama, odlazi klecavim hodom...

Šta mi to radiš, Martine? Sedam je dana kako me izbegavaš... A ja nisam neznanac, ja sam tvoja Ljuba, Ljubičica, tvoja maza... Za prošlogodišnji doček takođe sam bila gripozna, ali tada si bio pored mene, bio si srećan sa mnom, voleo si me... Ja sam ti bila sve na svetu... To je to, jel' da, ne voliš me više? Ne gledaj u pod, nego mene, u oči... Reci mi, ne laži me, šta se to s tobom dešava? Pre svega, šta si to uradio s kosom? Vidi na šta ličiš... Sav si beo, kao albino. Preklinjala sam te da se ne šišaš tako kratko. Zalisci su ti, dok stojiš tako pognute glave, nalik na razvučeni kez klovna. Mogao si barem šiške da ostaviš. Ko te je na takvu ludost nagovorio? Da nije ona vrtirepka, saraga, prostakuša i pijandura, noćna sova, bahantkinja, ona ruina od kokete s razvratnom njuškom? Jesi li s njom provodio tu noć, i sve ostale grozne dane i noći? Ali za nju me baš briga, nju ne voliš, rekao si mi to hiljadama puta i ja ti veru-

jem. Kako bi nju, uostalom, iko mogao da voli? Eto, i muž ju je, premda i sâm krelac, na koncu ostavio. Nikada se ne bih toliko ponizila da je shvatim kao suparnicu... Ili si tumarao čaršijom i dirinčio s onom zbirštinom nečasnom, s onim čoporom vucibatina, svejedno kojim, kolegama muzikantima ili kolegama mudrijašima, jer sve su to, mili moj, dangubepotucači, vašardžije i lagodnjaci, treštači i kozeri, vrdalame i računđije što povazan u prazno ali razmetljivo huče. Makar većina onih koje ja poznajem, a čije si manire mljackajuće hvalisavosti – jedući s njima iz istog tanjira, ljubavi moja – počeo malkice i sâm da poprimaš. Šta si, dakle, radio? Zašto se nisi javljao? Što ćutiš? Progovaraj! I zašto si mi, pobogu, kupio ovaj staromodni, plišani bordo šešir sa sve glupavim naborima i listolikim teget šarama? Jel' idemo negde na maskenbal? Ali on nije krojen čak ni za maskenbal... To je uvreda, Martine... Ovo vređa moj ukus, a ti dobro znaš kakav je moj ukus... Dobro znaš koliko se radujem poklonima, lepim poklonima, a ti ova-ko... To si uradio namerno, da me povrediš, a ja ne znam čime sam to zaslužila... Toliko te volim, ni rođena te majka ne voli toliko, a ti mi ovako vraćaš... Oči su mi već presahle... Kad uhvatim ono malo sna, sanjam da si mrtav, ili

da mi se pleziš, sve to potpomognuto naglim Žaklininim uvenućem... Sećaš li se, nju si mi kupio za našu trogodišnjicu... A kako je, lepoticica, gordo cvetala... Ne mogu, od drhtavice, ni da sviram, svašta mi crno pada na pamet, najcrnije. Sve redom okrećem ne bih li te pronašla, i svi mi jednako govore kako su te proteklih dana viđali vitalnog, „ofarbanog“, dobro raspoloženog... Svi su te viđali sem mene, sadisto, dok se ja ovde drobim bdijući nad telefonom, sve badava... Tvoje roditelje, isprva, nisam smela da nazovem, iz bojazni da ne unesem paniku... Kao da bi to bilo nešto neuobičajeno... Kad sam ih, napokon, nazvala, rekli su mi da kući svratiš samo ponekad, na ručak, a mislili su, jadni, da si kod mene, „da radimo na unučićima“. Da te ne tišti nešto sasvim drugo? Odagnaj mi sumnje... Poveri mi se, ta valjda ti drugi nisu bliži od mene... Meni si se ranije uvek prvoj žalio... A žalio si se često... Evo, otvori ovaj paket, pogledaj šta su pokloni, jer ja na tebe mislim... Ja nikada, kad je o tvom ukusu reč, ne bih omanula... Etno-prsluk, pravo iz ruku pirotskih švalja, da, baš taj za kojim si kukao kad god bismo šetali Bulevarom... I pet diskova Koltrejna... Vidiš koliko te volim, tupsona mili... Odjednom si se promenio, ne prepoznajem te... Do pre desetak dana nisi bio

ovakav... Osećam da je u tebi nešto prepuklo. Osećam te, bre, svakom svojom porom... Nikad te niko neće voleti kao ja, Martine... Da ti to bude jasno, zanavek... Zapamti to... Reci nešto, ne ćuti... Reci da me voliš, ne muči me više...

S Markom, nešto kasnije, u kafeu »Škafiškaf-njak«, odakle, s halabukom u glavi, odlazi još klecavijim hodom...

Hm... To je, po svim razboritim uzusima, potez kratkovidog zanesenjaka. Bliska mi je ta žeđ za pretresanjem bilansa, pogotovu u onim momentima začepljenih čuvstava kad i najmanji mig podozrenja u vlastitu vrednost može da ti pomuti ambicije. Saplevši se o taj momenat, ti si se, avaj, opredelio za prividno preinačenje, za jalovi rez, za bežaniju od odgovornosti. Oduvek sam cenio snagu tvoje uobrazilje, verujem i dalje u njen tvorački potencijal, ali, prijatelju, čini mi se, a ti se ne daj uvrediti, da si upravo skrenuo u ćorsokak, uprkos umišljanju da u njemu odveć dugo boraviš. Elem, muzikalije su ti zanimljive. I koliko mi je poznato, jedva da sam propustio neku svirku tvog benda. Čak sam barabar sa vama švrljao uzduž i popreko Majke Srbije. Tu, dakle, imaš moju

budnu podršku i verujem da se bliži osvanuće vašeg institucionalnog priznanja. Kao što imaš i moju kolegijalnu podršku, jer tu smo u istom sosu, gde nas uzajamnost bodrenja čuva od ludila u ovoj oskudici zaposlenja za ljude naše branše. Sad me, međutim, asociraš na kakvog zalutalog megdandžiju kojem se od žuljajućeg zatišja prohtelo da na prvi iritirajući šum, i prvi među silnima, uzjaše vranca i junaštvom prenese sadržinu nabubrelog iščekivanja. I to sve uzalud, jer se bitka, nekad vođena diljem okoliša, odavno preselila na drugo poprište, a neprijatelji nose zastave drukčije boje. Poređenje je možda neadekvatno, ali me ta tvoja bela glavurda podseća na šiptarsko keče i izaziva žiganje rane od gelera. Vidiš, ja Ljubicu, osobu odgojenu po zakonu retkosti, da sam kojim slučajem na tvom mestu, ne bih nikada ostavio, već bih je, naprotiv, oplodio, sijaset puta, tek da se na ovoj planeti množe mužjaci i cice slične plemenite i pitome čudi, a kad bi me upitali koga bih, od svih ljudi, najradije klonirao, odgovorio bih – Ljubicu. Ovo, nadam se, nećeš razumeti kao ispovest mojih seksualnih afiniteta prema njoj, jer ih, najiskrenije, nemam, niti sam ih ikad imao. To iz mene naprosto progovara zdrav razum. Pa šta ako je polufrigidna? Zar je i ta marginalija na udaru tvog prote-

sta protiv polovičnog života? Imaš nečistu sa-
vest, predugo sediš na dve stolice? Dragi prija-
telju, postao si žrtva plati... Eto, to je... Sužanj
one drečave tankouste kalaštura, napiriltane
fragle – sredovečne pride. Izabrao si hoklicu
umesto fotelje. I to onu škripavih nogara. Pre-
nebregao si činjenicu da je sâmno poređenje te
dve osobe logička greška. Iz ove će gungule
najveću korist izvući tvoji starci, siroti ljudi, jer
ćeš ih, bar nakratko, osloboditi gravitacije. Slu-
tim kajanje, prijatelju. Što pre to bolje, jer će
glupost, u suprotnom, imati zamah metastaze.
Oдох sad kod Magde, da se smirim. Tvoja
perfidija utiče na moju gorušicu.

*Na dunavskom keju, u peripatetičkoj šetnji i hr-
venju s mislima, koje pred sumrak dobijaju svoje poeti-
čno ovekovčenje, dakako, u notesu...*

O STRPLJENJU

Šćućuren na ivici zebnje
pulsirao sam poput galaksije
Sažet kao okovano zatišje
patetično sam urlao

Zanemeo je svemir
štípao me sopstveni odjek

**I dalje
čekajući**

Grickam nokte

13. JANUAR 2001.

Doček Srpske nove godine, u kafenu Škafiškafnjak...

- Gde nam je Martin? – upita Aleksandra.
- Prangija za doček u *Darmaru*, kod svoje hostese – odgovori Marko.
- Gde? – ponovi Aleksandra.
- Kod svoje nove domaćice – dobaci Ognjen.
- Mnogo me nervira ta spodoba – izusti Aleksandra.
- I sise su joj neupotrebljive – dodade Ognjen.
- Tako je, tako je – potvrdi Marko.
- Čudno... Ljubica je tako lepa – izjavi Aleksandra.
- Ahaaa... sviđa ti se ta plačljiva grofica! – pomisli Magdalena.
- Valentina je možda bolja u krevetu – pretpostavi Aleksandra.
- Nije sve u... – zausti Ognjen.
- Ma, on je retard – zaključí Marko.
- Uskoro će ponoć! – zaklikta Magdalena.
- Srećna Nova godina! – uzviknuše svi.

22. JANUAR 2001.

Ja sam nefomant.

Dok jedni gledaju u kafu, drugi u zvezde, treći u dlan, četvrti u pasulj, peti u karte, šesti u bogzna šta, ja gvirim u oblake.

Nestalni kao i mi, oblaci su oblici života kakav vodimo i kakav nas vodi. Mutnotamno-zadrigli, naduto-prljavosivi, narogušeno-mastiljavotmasti, nežnomlečnobeli, natmureno-mrkožuti, olujnonagoveštavajuće-purpurnomodri, nemirno-zagasitozeleni, usumraknatkeriljujući-zatvorenoplavi, dobroćudnodebeli-golubinjebeli, karatamno-ljuti, brzohitajućekrznasti-srebrnosivi, zagasito-dimoliki, izadrugiboblakaskriveniprašnjavonarandžasti, zaskupinomzaostajući-bezbrižnovragolasti-alaumbeli, sutrasunčanoobećavajući-rumenovečernji (nabrajam samo one za mene najupečatljivije) – u svim oblačnim raspoloženjima i menama zrcali se naša epizoda.

Ja sam samouki oblakočatac, profeta-avanturista što otkriva njuhom i sanjarenjem, koji, dakle, nije zaveden tričavom literaturom (jer, verujem, takve nema, ali bi je moglo biti) o neobičnoj gatarskoj, vidovnjačkoj veštini zvanoj nefomantija ili oblakoproroštvo. O tehnicima tog proricateljstva neću ništa da vam velim

(to košta!). Raspredaću, u grubim i kratkim crtama, samo ono o čemu skromni autodidakt može prozboriti a da mu ne pridate naziv varalice ili, budi bog s nama, opskuranta, vešca, vraća, šamana, maga, druida, haruspiksa, augura – neka to ostanu titule »priznatih« okultnih nauka. Imajte, ipak, jedno na umu: nas je malo, ali sve nas je više.

Za nefomantiju je nevažna troposfera, veće ili manje visine oblaka, da li te nestašne pufne plutaju na samo nekoliko stotina metara iznad naših glava, ili tamo visoko, na granici sa kosmosom. Niti je od značaja da li su to nimbusi ili kišni, kumulusi ili plastasti, stratusi ili slojeviti, cirusi ili tanki perjasti oblaci, ili pak razne prelazne vrste poput alto-kumulusa, alto-stratusa, ciro-kumulusa, ciro-stratusa, itd. Irelevantne su i temperature, relativne vlažnosti vazduha, vazdušne struje, brzine i pravci kretanja oblaka, ritam njihovog smenjivanja, stepeni oblačnosti, godišnja doba. Kao što astrolozi ne mare za gundanja astronoma, tako se ni nefomanti ne osvrću na podsmevanja prognostičara. Ne tiču ih se ni kišonosna, maglonosna, snegonosna, gradonosna, a kamoli žabonosna nadimanja. Čitava njihova pažnja usmerena je na obličja oblaka. Pedantnije – na ono što se može videti i prepoznati u toj igri svetlosti i senki.

Mikelandelo je bio nefomant: u oblacima je tražio i pronalazio božja znamenja. Unoseći se u sve te nabrane oblike i figure, ugledao je, a kasnije i ovaplotio,

prizor prvog dodira između stvoritelja i stvorenog. Setimo se, potom, Konstantina Velikog i njegove vizije Hristovog monograma, s porukom in hoc signo vinces, u noći pred odlučujuću bitku, čije posledice još uvek traju. Ove istorijske primere navodim samo radi onih što od sumnje ne vide ni prst pred okom.

Nefomanti, naravno, ne vole čisto, vedro, svetlo nebo, taj dosadan, gromadni monobrom. Kad na njemu nema nikakvih tragova sem onih koje šaraju mlazevi aviona i nebeski stanovnici, oblakočaci ževaju. Mrske im je i razvedravanje, kad se „medijum“ kida, tanji, sve do potpunog iščeznuća. Tada oni, doslovce, plave od muke. No već naziraj gibanja jednog ili dva-tri oblaka dovoljan im je da se prenu iz uspavanosti prouzrokovane akvamarinskom monotonijom, ili nekom drugom, isto tako jednoličnom nijansom plavetnila.

Da nešto razjasnimo: pre svega, to piljenje u zgusnutu vodenu paru, to pomno motrenje spontanih metamorfoza jednog prirodnog toka, ne daje vam za pravo da nas zamišljate kako se gegamo po zimzelenim bolničkim parkovima, s vapajima da nebo već jednom preseče naše tegobno oklevanje; drugo, to nije nimalo naivna i detinjasta praksa... Ponekad sam predviđala događaje do najsitnijih detalja, preciznije no što bi sinoptički meteorolozi, uz svu pomoć satelita, termometara, barometara, higrometara, kišomera, vetrokaža, anemometara, nefometara, nefoskopa, meteorografa i

ostalog oruđa, prognozirali sutrašnju promenu vremena.

Tik pred obeščašćenje, ugledala sam ogroman, kosmički falus kako tuče malog anđela po glavi, po trbuhu, po nožicama, otkidajući mu krila, oduzimajući mu dah i glas (jedan izduženi, sedefastomodri oblak povrh Đerma). Pre no što otrpeh drugo silovanje, razabrah Demostena kako urla na talase, kako im preti, ne oslanjajući se, i pored snažne bure, na bridu, već stameno držeći skiptar među nogama (podmuklo-užarena nebesa, nad Perastom). Uoči pogibelji mojih najmilijih, videh kako se na automobil survava odron stena, a na stene sen (zastrašujuće sivilo, podno Prokletija). A juče... Juče sam, u nekom vunasto-crvenkastom oblaku nadomak Voždovca, sučelice stadionu, prepoznala ridoputog mudroljupca gde gladi dugoprstu umetnicu, izdašno, pregalački...

23. JANUAR 2001.

Jutarnju jezu ukrotila sam šerbetom. Maršruta tvog sna obično je tri i po sata duža od moje. Zamisli me, u tom intervalu, kako odmotavam klupko smutnji u punoj leleka životopisnoj žvrljariji (koju sam, kermeljiva, pronašla na tvom radnom stolu), a što pretenduje da bude dirljiva. Katedra za Filologiju je, sudim, u ozbiljnoj krizi.

Postaćeš razroka školjeći u oblake. To je ono što JA mogu da vidim. Usput, čeprkanje izokolce netaktično je. I povređuje. Ostaviću te, stoga, bez melema odgovora. Ali, da... To je suvišno... Ti si u dosluhu sa nebom, ti bleneš u ogledalo istine, tvoj vidik ima dalek dobačaj, ti prozireš preplete telesina u žrvnju strasti i pregnuća na šarenim nebeskim oteklinama, ti razaznaješ prevrtljivu, zloćudu nevernicu u zagrljaju s oštećenom izvođačicom Rahmanjinova i Šostakoviča, te mogu ostati samo nema i posramljena, ovde u „podneblju“...

U sinočnjem poletu nijedan te pokret ni zastanak nije odavao. Podvaljuješ, gujo pretvorna, i zato ti naziv „varalice“ sasvim lepo pristaje. No ovaj ćeš derbi ipak izgubiti.

Čitav život me ruže, žigošu, tlače, svi, na sve strane. Šta se može protiv te urote? Za društvo i roditelje ja sam odrod. Za muškarce, načelno, dodatak. Ni ćurkastim „sestrama“, izgleda, ne umem da se dodvorim. Otkuda, inače, onaj nipodaštavajući izraz: „pirgava lizulja“? To, moraš priznati, nije plod muške maštovitosti. Za nebeskog sudiju sam, verovatno, još jedan očekivani ugarak u podzemnom kotlu. Za tebe – oblik (u riđim tonovima!), koji će za tili čas dotinjati. Volela bih – nebo mi je svedok koliko bih volela – da me tvoje sveidište, zamagljeno ljubomorom, s vremena na vreme izostavi iz žiže.

Gle, čepkačice, oblaci se navlače! „Kamila sam, lasica ili, možda, kit?“ (čeka te Hamlet). Čik pogodi gde sam (čikam te ja)! Jer, „oblak sam – proći ću“ (reče neko od Svetih)...

P. S. Pre odlaska, zalila sam već odavno svelo cveće.

1. FEBRUAR 2001.

Valentinina spavaća soba: svetloružičasti, goli zidovi, američki bež plakar, noćni stočić od mahagonija, a na njemu Martinova beležnica; bračni krevet, a u njemu Martin, sâm. Valentina je na putu. Jutro je. Beograd trpi vejavicu.

Prelistava svoje „crtice“. Na prvoj stranici trojezična sintagma: **STARANJE O SEBI, EPIMELEIA HEAUTOU, CURA SUI.** Zaustavlja se na stranici sledećeg naslova:

**KOGA I ČEGA TREBA DA SE ČUVAM I DA SE TOGA KLONIM
(Praktični saveti za ličnu upotrebu)**

Pažljivo iščitava:

...subjekata za koje se pretpostavlja da znaju a još više onih za koje se opravdano pretpostavlja da ne znaju, svestranih diletanata, prekih nezalica, arogantnih šegača i udruženih podsmevačkih liliputanaca, elitnih blebetanja i plebejskih podozrenja, stvaralačke involucije, živčane rasplamsanosti, samokritičkog narcizma,

otužnih pastiša, filistarskih svečanosti, zbabljanja, organizovane lenjosti, namrštenih ideja, naštimovane ljubaznosti, štetočinskih konvencija, podgrejanih stavova, zakašnjenja u doživljavanju, sistematizacije zabluda, isprazne podrugljivosti, dnevnih čvorova, sastrugane čulnosti, degradiranja u statisteriju, idealizovane sebičnosti, nesnosnih podbadanja, sentimentalnih inkvizicija, proliferirajućih modusa duhovne prostitucije, oportunističke poniznosti, valjanja u samopreziranju...

Odlazi u radnu sobu bledožutih zidova, gde ga čekaju sprave za vežbanje. Radi na sebi. Stara se o sebi. Mesec je dana kako o njemu brine i Valentina. Obezbeđuje proteinsku hranu i voće. On joj nesebično uzvraća. Više puta dnevno.

Završava s telesnim vežbama. Oseća vedri procvat muskulature. Prelazi u kuhinju boje kajsije. Jede, pije, strogo pridržavajući se nekog temeljnog uputstva za rapidno gojenje. Onda se tušira. Od crnobelih pločica u kupatilu vrti mu se u glavi. S diskmenom seda na klozetsku šolju, preslušava svoje solo partije. Zadovoljan je. U pozadini snimka čuje se aplauz i skandiranje njegovog imena. „Lepo je kad te vole“.

Odlazi u biblioteku. Od majstora mišljenja (Gete, Miroslav Mika Antić, Vitgenštajn, Fuko – tim redom) uči kako valja živeti. Boli ga stomak. Prdi, sasma tiho, no učinak se širi. Neprijatno mu je, jer mladić do njega pravi grimase. Čitaonica je loše zagrejana. Zebu mu prsti na nogama. U pravi čas doleće mu parče zgužvane, ispisane hartije. „Kafa?“ Okreće se. Smeši mu se, s poslednjeg stola duž zida, neka plavuša s uvojcima do ispod ramena, okruglo-oka, dugih trepavica, rumenog lica s jamicama, purpurnih i vlažnih usana, u haljini od tvida boje cinobera što joj seže do čizama. Vide joj se desni. Prihvata neočekivani poziv. Bol je iščileo.

Prepoznala ga je. Ako je sećanje ne vara, ranije je nosio naočare, bio golobrad i imao dužu kosu smeđe boje. Dolazi mu na koncerte. Voli njegovu muziku. Igra uz nju. Zatim pripoveda o sebi. Zove se Isidora. Iz unutrašnjosti je. Kuje plan o preseljenju. Završava pedagogiju. Mnogo voli decu. Ne propušta nijednu tehno-žurku. Srlja, pomamno, u svakakve novotarije, ne bi li bila u toku. Smeju se. Martin joj predlaže grudvanje. „Što da ne?“ Hodaju, međutim, do Valentininog stana. Isidora se raspituje o njoj. Zašto su, na fotografiji, zagrljeni? To mu je starija sestra, odgovara. Još ma-

lo pričaju, o muzici, o vaspitanju dece. Skidaju se. Ležu.

Plavuša je zaspala. Martin uzima akustičnu gitaru u ruke. Zagreva prste. Vežba skale, arpeđa, harmonijske obrte. Komponuje. Zapisuje komponovano. Još jednom proverava. Zamenjuje neke akorde.

Isidora se budi. Ljubi ga. Smrdi joj iz usta. Donosi joj bananu u krevet. Svira joj malopredašnje, sveže delce. Usta su joj puna, klima glavom i mlatara nogama po vazduhu u znak odobravanja. Ljubi je. Leže na nju.

Nerado joj uslišava molbu da je isprati do kuće. Mećava je obuzdala svoj nasrt, ostavljajući u amanet poledicu. Prolaze pored Novog groblja. Smrklo se. Ona se plaši mrtvih, mnogo. Sva se naježila. Ne od zime, nego od straha. „I ja sam se plašio dok sam bio živ“, zadirkuje je prigušenim baritonom i smrtno ozbiljnim licem. Devojka vrišti, udara ga tašnom u bradu. Izbija mu prednji donji zub i pravi raseklinu na donjoj usni. Već narušene ravnoteže, poledica mu pomaže da se slepoočnicom očese o ivičnjak. Na ulici ni hromog psa.

Zaustavlja, drhturav, najzad taksi. Žuri kod roditelja. Curi mu krv. Malo iz rane na glavi, više iz usta. Rasečena usna otiče. Stomačni grčevi se obnavljaju. Ponovo ispušta gasove. Ta-

ksista uljudno traži dozvolu da otškrine prozor i, nedočekavši odgovor, otpočinje priču o svojim mlađanim danima, pokazujući krivudave ožiljke na vratu. To su bila srećnija vremena, na ferku. Danas se sve rešava naopako, pištoljima.

Majka jeca, zapitkuje, cokće. Martin izmišlja trojicu nepoznatih napadača. Otac ga podsmešljivo i ćutke posmatra, kikoće se, jezikom mrda veštačku vilicu, a zatim iznova prepričava svoju nadaleko čuvenu pomorsku dogodovštinu. Njemu su kosooki, malajski kriminalci, moderni gusari na gliserima i s mašin-kama, upali na brod koji je prevezio naftu, svukli ga do gole kože, vezali ga, pokrali, te mu kundakom izbili jedanaest zuba...

7. FEBRUAR 2001.

Ognjen je vajao, vrlo prilježno, svoju opsesiju.

Magdalena je – kao saučesnik u vrbovanju i uveravanju devojaka da se radi o umetničkoj, dakle bezazlenoj stvari – uživala blagodeti od „znoja svoga“. Zarada joj se smešila u to tiho mrazno veče nažuljano maglom i štipavim vazduhom.

- Kako se zoveš?

- Isidora.

- Magdalena ti je, očekujem, potanko razjasnila prividnu bizarnost mog posla. Nisam ludak, ni manijak. Predmet sam zavatlavanja, o meni se misli najgore (najpodnošljivije je ono najgluplje – da sam edipovac), nazivaju me svakojako (najmanje uvredljivo je – Sisar), nekadašnji poznanici naširoko me zaobilaze. Možda su stvarčice što izlaze iz moje male radionice doista bezvredne, ali od njih makar pristojno živim. Pare ćete, i ti i Magdalena, dobiti odmah po završetku „seanse“.

- Smem li da te nešto upitam?

- Izvoli.
- Zbog čega to radiš?
- Iz zadovoljstva.
- Zašto baš grudi?

- Sise su ogledalo ženske duše. Na to ne utiče ni činjenica da žena, zbog bolesti, može ostati bez njih. Čak ni ako ih promišljeno osakati silikonima. One uglavnom odražavaju vašu narav. U izvijanju, talasanju nedara, u nadimanju i širenju grudi i grudnog koša, u napinjanju grudnih muskula, u tom gracioznom njihanju, podrhtavanju i naprežanju mlečnih žlezda, u osmehu dojki, ocrtava se pečat duha. Ima onoliko oblina koliko karaktera, urođenih ili stečenih, ostvarenih ili osujećenih, i obratno. Smežurane kao pečena a ohlađena pileća kožura, usahle usled manjka upotrebe, gotovo kipuće od samodovoljnosti ili pak čežnje za nečijom spretnom šakom, skvrčene od skupa nanizanih tuga, gipke kao da su formirane u školi Šaolina, puritanski krute i uštogljene, omeke, stvrdle, lake poput lahora, teške kao brljom prouzrokovan mamurluk, dežmekaste, nabujale od sokova, prirodno otromboljene i pihtijaste, bižuterijski nakinđurene i šiljate, ispupčene, uvučene, isturene ka nebu, svijene prema zemlji, asimetrične, skladno uravnotežene, rutave, ćosave, bundevaste, kruškaste,

breskvaste, jedvanapupele, gramzivo izdžikljale, zatim razne mešavine...

- A moje? Kakve su moje dude? Pogledaj... Možeš li da me pročitaš? Ili moraš da ih opi-paš?

- Opipaću ih svakako, ukoliko i dalje želiš da mi poziraš. Odoka... Zdrave su, negovane, pomalo ustreptale...

- Šta možeš da napraviš od njih? Magdalena je naglasila da voliš glomazne, grudate, one sa sifonima, da su ti starije gospođe česti gosti... I, pretpostavljam, gravidne, pa dojilje...

- Poslednje dve klase – nikako! One prve su, kako se to već kaže, u blaženom stanju. Druge odbijam, jer sa svojim prehrambenim moćima imaju da rade korisnije stvari. Sve ostale bujne i rasprostrte su, naslućuješ, više nego poželjne. Zbog zapremine, mase, punoće. Međutim, ne pravim vrednosne razlike između „sisančadi“. Vajam sirovine iz kojih može da se pije ili koje mogu da posluže kao kuhinjski pribor. Svuda oko tebe nalaze se čaše, flaše, šolje, šoljetine, krigle, vrčevi, ibrici, ćupovi, posude, vaze, abažuri, činije, lonci, amfore, kiliksi, oinohoe, hidrije, krateri, kondiri, krčazi, čitavi servisi, bokali, saksije, sudovi, sifoni, džbanovi, tepsije, čase, pehari, samovari, tegle, pa i cediljke, sva ova divna i raznovrsna lepeza

grnčarija koja, po prirodi stvari, nije ni zamisliva bez obdarenih i obimnih modela. Trivijalno je reći, ali nikad nisam naišao na neki, ama ni minimalni, skup identičnih sika. Otisci bradavica, koje uzimam kako bih napravio odgovarajuća postolja za sve te unikate, mogli bi glatko da predstavljaju efikasno sredstvo za identifikovanje zločinki. Jer, verovala ili ne, nebrojeno zločina izvršeno je upravo dojkama. Od tvojih ću da napravim fine kupaste čaše.

- A zašto ispod svih ovih po policama uredno poređanih, izvajanih poprsja, pišu imena?

- Sestro slatka, studije filozofije napustih zato što sam u kudikamo većoj ljubavi s materijom nego s memorijom...

Dok je Ognjen uvodio Isidoru u svoju tehniku stvaranja („za razliku od Entonija Karoa, koji je tvrdio da vajari mahom sanjaju isti san o suprotstavljanju sili teže, ja bih od toga imao samo košmare“), postavljajući je, potrbuške, na „patentiranu“ drvenu konstrukciju (odakle će joj se grudi prepustiti preseku sila, biti nasapunjane, radi formiranja otiska u gipsanu smesu potopljene, u štikl-formu podeljene), Magdalena je razgledala gomilu neobičnih, uparenih rukotvorina što su ispunjavale čitav atelje. Bilo je tu i Kajinih „primeraka“: hrapavo, tamno,

zborano posuđe. Najmalobrojnije serije, one „bez cene“, bile su pod imenom – *Aleksandra*. Ispod „garniture“ koja je zauzimala središnje mesto u jedinoj staklenoj vitrini pod ključem, pisalo je: „*Crazy Mammals. Sa mnom u grob.*“ Zureći u unutrašnjost tih vaza i pehara, mogla je da oseti nemirno zračenje bledoridih preliva, tanano osenčenih prevoja, blagih ulegnuća, izbočina i prelaza, s jedvavidljivim kapilarima iz kojih je, kako joj se činilo, izbijao plamen žive puti...

A onda...

Jedna grupa vitkih čaša od porcelana...

U papamparčad...

8. FEBRUAR 2001.

U Ognjenovom ateljeu...

Pravda se Ognjen Martinu da o njoj ništa nije znao, da ju je Magdalena upoznala preksinoć, na nekom „rejvu“, i, eto, privela juče, kako to po davnašnjoj nagodbi, a na uzajamnu ćar, neretko čini, to jest vabi i dovodi „čeljad“ da se svojski isprse ka zemlji, na njegovu i na radost klijenata, ali da treba da mu bude drago, jer ju je gnječio s nekakvim resantimanom, kao da je znao da mu je baš ona, kobila jedna, izbila zub, a pri tom se, što je najsmješnije, na ovoj mašini vrpeljila poput veštice na lomači, kučka pogana, pa tek da je video kako se izbečila kad je smesa muški stegla...

A o Magdaleni... Ne zna šta da misli... Odjednom, naprasno, srušila, nabusito-lakim udarcem, jedno od njegovih remek-dela... Pa pobeže, kao furija... A on je plakao, među krotinama... Njeno vime više neće musti...

Objašnjava Ognjen Martinu da je Magdalena omirisila, premda samo jednom nozdrvom, to jest nesigurno, kako se nešto odvija

između Aleksandre i njegove bivše, Ljubice, nešto poput igre iza zatvorenih vrata, ali da on, lično, u to ne veruje, jer, koliko zna, Ljubica je heteroseksualna, a to što ju je Martin ostavio nije, valjda, neki razlog da se menja kurs, da se tako radikalno, i tako pomodno, i tako komično, teži suprotnoj hemisferi, mada, ljudi su ćudljivi, to ne treba posebno naglašavati, te je moguće da se dogodilo upravo ono što je izuzetno teško i zamisliti, to jest da je Ljubica, kao nekad mucava Magdalena, mržnju prema jednom muškarcu prenela, jalovom generalizacijom, na čitav muški rod, i da se sad, vesela i golišava, baškari na ostrvu Lezbos...

A onda...

Jedna serija keramičkih amfora boje karamele...

U paramparčad...

15. FEBRUAR 2001.

Trema joj je oduvek bila stalni, potmulji saputnik. Znojenje dlanova, nervozne misli, nestrpljiv ton. Svikla na nju kao na kašičicu meda pre jutarnje kafe, vremenom se osposobila da je podnosi. Malo-pomalo, uznemirena danom koji je najavljivao proboj proleća, počela je da biva svesna njenog iznenadno pojačanog izbijanja. Pomislila je da bi ovog predvečerja mogla da ga spazi negde u publici, nadom zagoljavši čitavu erupciju slatkih, patetičnih fantazija: pokajnički Martin s ogromnim buketom jarkožutih kala i sa amareto bombonjerom u drhtavim rukama, molećivi Martin s rečima što se lome od jada, ganuti Martin koji njene maestralne pasaže propraća neprijatno glasnim grcanjem, odvažno-odlučni Martin koji skandalozno prekida koncert, naglas i na kolenima izgovara: „Ljubice, udaj se za mene“, i tako dalje, i tako dalje.

„Maštu ne treba šamarati trivijalnostima“, došapnula je očevidno zbunjenoj violistkinji nakon preleta pogledom preko praznjikave dvorane. Iako bi se ranije zbog mlakih i prose-

čnih izvođenja osećala promašenom i bivala dotučena posledičnim nesanicama, nalet sadašnje ravnodušnosti pozdravila je šampanjcem. Dirigentovu dreku na nekolicinu pokunjenih muzičara, koje je otvoreno nazivao najlabavijim karikama u orkestralnom lancu, prekinula je upadicom da mu vire dlake iz nosa i da otud nema prava da im drži lekcije o perfekcionizmu. Čovek je, zabezeknut, umuknuo, a s njim, uz pritajeno zadovoljstvo, i ostatak orkestra. Poželela je da luta gradom. Instrument je poverila na čuvanje kolegama koji su, posramljeni što je njen pravdoljubivi gest nemo i kukavički podržan, dragovoljno pristali da se nose s njegovom nezgrapnošću.

Namah je izletela na ulicu. Pre nego što je stigla da se sabere, neko joj je prislonio ruke na ramena, već s leđa zasipajući je salvama preteranih pohvala. Bila je to Magdalena. Odslušala je ceo repertoar. Par puta je i zaplakala, od lepote. Ipak, plač zauzdava nekoliko nedelja. Trebalo bi da se njih dve ispričaju, kao sestre po mucu. A i red je, nisu se videle od prošle godine. Poziva je na piće, u *Škafišškafnjak*. Ljubica ne želi da posećuje svratišta u koje Martin zalazi. Neopisivo ju je povredio. Pogotovu je pogađa to što je potcenio sebe, dopustivši da ga zavrti ona krivonoga opajdara. Još je rovita

od raskida. Čak joj je, kako dani odmiču, sve gore. Magdalena predlaže da se spuste do njenog stana, koji je samo tri ulice niže. Marko je juče kupio gajbu piva, pa bi mogle da se „bace u nesvest“. Za to, koliko vidi, obe imaju pregršt razloga. Marko danas nije kod nje, neparni je dan, a, po pravilu, pojaviće se tek pošto *Gurmani* završe svirku. Već načeta šampanjcem, Ljubica radosno pristaje.

Prvo pivo. Ljubicina ljubavna kuknjava, bacanje kletvi na Valentinu. Magdalena saoseća, pokušava da nadmaši Ljubicu u smišljanju što grđe kletve.

Drugo pivo. Magdalena ispoveda svoj doneavno prislan odnos sa Aleksandrom, čist kao nebeskoplava boja, kojem se nije nazirao kraj. A onda je nešto zapelo, izmaklo, ne zna se šta, pretvorivši se naglo u bajagi vezu. Magdalena oprezno i zavijeno iznosi svoje, po nefomantskim kriterijumima, opravdane sumnje u Aleksandrinu odanost. Ljubica u prvi mah ne može da poveruje svojim ušima, potom počinje da se smeje, iako samo na trenutak, jer Magdalenino smrknuto lice svedoči da posredi nije šala. Ljubica staloženo i s gnušanjem negira tu sramnu paranoju, grabi svoj kaput i srdito kreće ka izlazu. Magdalena je grozničavo prestiže i uspeva da izvadi ključ iz brave. Izvinjava joj se

i traži oprostaj kroz neko očajno i sablasno kreštanje, što u preneraženoj gošći momentalno izaziva sažaljenje. Otima joj kaput iz ruku i ponizno je moli da se vrati natrag, da zaboravi sve izrečene grozote, te da nastave s pijankom kao da se ništa nije dogodilo.

Treće pivo. Obe su se otreznile od uzbuđenja. Tela im se tresu. Magdalena, i pored volje za preciznošću, otresa pepeo mimo pepeljare. Psuju jedna drugu, a onda nazdravljaju. Nek se nose svi nespozazumi! Magdalenu tek čeka podebelo umiljavanje. Čak i ako se jednom pomire, Saškini izlivi grdnje neće biti oročeni. Ljubica se prisetila još nekih kletvi. Magdaleni više nijedna ne pada na pamet. I dalje je rastrojena. Mora da otvori četvrtu rundu piva, da dođe k sebi. Ali da najpre završe s trećom... U ime ostvarenja svih nabrojanih prokletstava, živeli!

Četvrto pivo. Magdalena naglas čita svoj „dnevnički“ zapis – po Aleksandrinom mišljenju, loše napisan – koji je neposredan, ali teško da je i jedini, uzrok njenog nestanka. Za sobom je ostavila jednu revoltiranu poruku, par prljavih čarapa, pokidane tanga gaćice, dvođelnu oker pidžamu i, najposle, solilokvij tišine. Magdalena veruje da se dala put Kipra, u Larnaku, gde njen rođeni brat vodi nekakvu

kockarnicu, mada tu pretpostavku oblaci niti potvrđuju niti pobijaju. Jednostavno su bezoblični. Ili je toliko nesrećna, i zbog toga joj vidik toliko sužen, da ne može da se usredsredi na tumačenje. No ta joj sposobnost nije mogla tek tako, bespovratno, ispariti, ukoliko se uzme u obzir da joj je urođena. Naime, nasledila ju je od majke, prostodušne ali darovite žene. Vešto je, dugo, od sveta krila to umeće, pa i od nje, svoje kćeri-jedinice. Nekoliko puta je omašila u vizijama, pa se docnije, u trenucima potpunog nepoverenja prema sistemu došaptavanja s oblacima, sva skupila od grizodušja, bacajući samoanatemu – da je lažni prorok i da zaslužuje večno „sagorevanje“. Za sve ružno što se dogodilo njenoj „bebi“, krivila je sebe. To je doživljavala kao surovu osvetu neba, jer je negde pročitala da bogovi, tobož, grešnike ne kažnjavaju direktno, za njihova vlastita dela, već da kobi šalju na njihovu decu. Da, bila je sujevernik, komformista, pre nego vernik. Otac je površno razumevao njene jadikovke, pokatkad izazivački oduzimajući joj pravo da govori. „Dosta s tim trabunjanjima, ženska glavo! Vidiš li ti ovu šaku? Javlja mi se da ću te olešiti njome“, pretio je. Nezainteresovan da joj osmisli i pruži neku bolju utehu, tovio ju je kao svinju. Sopstvene živce umirivao je enor-

mnom količinom hrane, pa je smatrao da je taj recept dovoljno univerzalan da uteši i neutješne, poput njene majke. Onako omalena, vremenom se pretvorila u zastrašujuće zaobljenu figuru. Nesreća koja ih je zadesila na putu u neku je ruku preduhitrila zajedničko samoubištvo rasprsnućem od prežderavanja. Zato Kaja, inače prekrasna bakica, ponekad ume da je izludi svojim insistiranjem na bogatoj trpezi.

Ljubicu su potresle obe priče, i ona što je proizvod fikcije, tako suptilna, i ova životna. Ne slaže se sa Aleksandrom da je Magdalenina pisanija loša. Naprotiv, iskrena je i lirična. Posle svega, treba da se prepravi ili precrta samo taj prokleti kraj. A ova nenapisana priča mora da se prenese, bez ulepšavanja, na papir. Potom su obe, istovremeno, zaplakale.

Peto pivo. Prepliću jezikom, umorne su. Od „prokišnjavanja“, pijanstva, sricanja istine. Magdalena konstatuje stanje stvari i nudi Ljubici prenoćište, prosto drugarski. Oseća da ih je ova noć zbližila na čudan, sapatnički način. Ljubica se slaže s tim i odlučuje da ostane, ali ipak napominje da nije nastrana, da to nikada neće biti, i upozorava Magdalenu, kroz smeh, da ništa ne pokušava. Opet razmenjuju psovke, kucaju se flašama i nazdravljaju. Magdalena podseća Ljubicu da Martin tandrče ve-

čeras u *Darmaru* i informiše je o njegovom novom, veštačkom sekutiću...

„Dabogda mu pukla žica...!“

16. FEBRUAR 2001.

„Dame i gospodo, ljubitelji i poštovaoci džezza i onoga što je džezu nalik, izvinjavamo se zbog kašnjenja. Tokom tonske probe, našem i vašemu gitaristi popucalo je nekoliko žica, a rezervnu gitaru nema. No sad su sve koze na broju, a ponoć je ionako doba dana kada vi tek otvarate oči. Zato, dajte da vas umijemo, a peškire zatražite od kelnerica...“

Uska, blago uzdignuta bina kluba *Darmar* načičkana je muzičkom opremom i petočlanom postavom *Gurmana*, uronjenom u agresivnu improvizaciju. Preglasna muzika najpre raste-ruje osetljive i nepriprmljene uši, a potom priziva bes pospanog komšiluka i intervenciju čuvara reda i mira. Martinov spontano-stvaralački obešenjakluk biva osujećen tik pred izvođenje jedne zahtevne legato fraze koju je prethodnog dana s naporom uvežbavao.

Pripretili kaznama i muzičarima i odsutnoj vlasnici, panduri odlaze. Klub nastavlja da radi u tišini, uz žagor preostalih gostiju. Stolu za kojim sede muzičari i njihovi prijatelji (uključujući

i Marka) prilazi krupan crnomanjast mladić, s usandučenim violončelom u desnoj i diktafonom u levoj ruci, predstavivši se kao novinar radija *Procesija*. „Ne bih da vam smetam, nego mi je palo u zadatak da vas intervjuišem“. Bend jednoglasno podmeće Martina, kao svog najrečitijeg člana.

Radio Procesija: Decibeli, decibeli, decibeli! U čemu je štos?

Martin: Nema nikakvog štosu. Naša svirka je antiambijentalna. Kako bi Nemci rekli: *Das ist etwas, was erstrebenswert ist*. Nemamo nimalo razumevanja za ukus one publike koja je sklona, i često presklona, da džez konzumira kao prigušeno svetlo za prijatno čavrljanje uz neki osvežavajući ili afrodizijački napitak. Svetogrđe je na taj način tretirati muziku uopšte. Evo, utišajte Hendriksa, i napravićete od njega malo dete. To je nemoralno. Duhostišavaoci su svuda oko nas. Nismo voljni da radi njih omrznemo nadglasavajuću muzikalnost života.

RP: U redu. Ali šta činite kad se na vas obruše tolike žalbe i prijave i primedbe na preteranu energičnost? Utiče li to na vaš entuzijazam?

M: Da, posrćemo. Pa šta? Uvek iznova pričamo svoju priču, iznova nas prekidaju, pa na

kraju te prekide prihvatismo kao deo naše priče. Mi nismo taktodavci sveopšte aritmije. Ko je kadar da u toj zvučnoj zbrci neprestano biva u istom tempu?

RP: Ko je sve uticao na vas?

M: Kako bi Gete rekao, to je isto kao da ste debelu svinju izvoleli pitati šta je sve jela. U tom je smislu naš naziv sasvim prikladan. Mi zaista jesmo „gurmani“, čak su nam i odušci začinjeni. Na meniju naše domaće kuhinje imate raznotonski izbor: *ačakato, adirato, afetuozo, ala mente, alegre kon fuoko, alegre furiozo, alegre vivače, animato, apasionato, briozo, burlesko, volante, volti subito, grave, gustozo, dečizo, dolče, dokožo, eroiko, zvelto, impetuožo, inkalcando, kantabile, kapričiožo, komodo, kon amore, kon anima, kon brio, kon fuoko, kon spirito, leđero, libero, maestožo, markato, molto, moso, pastozo, pijačevole, prestisimo, rigorožo, rizoluto, rubato, skercando, streto, tuta la forca, tuti, fačile, feroče, furiožo*. Vegetarijanci, dakako, nemaju šta tu da traže. Od mirisa tolikog mesišta verovatno bi im pripala muka.

RP: Imate li štogod da poručite publici koja vas sluša ili će vas slušati, odnosno „jesti“?

M: Nemamo, ali imam ja splet pitanja za tebe. Ko si, bre, ti? Otkud Ljubicino violončelo kod tebe? Misliš da ga nisam prepoznao! Taj je, bre, kofer prepun gravura s mojim imenom!

Gle, nema ih više! Ma, gde je ona? Jel' te šalje da me špijuniraš, provociraš? Jesi li joj ti novi navaljivač? Zašto me je izbrisala? Zašto?

Ne, Ljubica mu je koleginica, ništa više. On je timpanista, i običan i ovde iznebuha javno ponižen honorarac na radiju. Violončelo mu je predato samo zahvaljujući njegovoj telesnoj građi. Ne zna zašto je mnogostruko izgravirano Martinovo ime mnogostruko prežvrležano s njenog kofera. Baš ga briga za to. Nije, dakle, poslat u nekakvu ljubavničku urodu, nego da u ime jedne kulturne ustanove porazgovara sa, očigledno je, jednom nekulturnom i nerazumljivom budalom. Intervju neće biti emitovan, makar on ostao bez svoje honorarne crkavice. Gonite se i vi i vaše folirantsko muziciranje u tri lepe! Živela policija!

- Hm... Trebalo je da ga išamaram – reče Marko.

- Ne, nije. Momak je u pravu. Ja sam nitkov – izusti Martin.

- Pa, dobro, jesi – potvrdi Marko.

- Stvarno to misliš? – upita Martin.

- Da. 'Ajmo kod Magde! Kupio sam gajbu piva – predloži Marko.

- 'Ajmo! – pristade Martin.

17. FEBRUAR 2001.

Stvorio sam istopolnu ljubav. Ja sam zvrndov. I gubitnik. Prekinuo sam im sladostrasni san... I sneni osmeh uživanja. Držale su se za ruke čak i u svojim grešnim snovima. Obe imaju predivne blede ruke. Spavale na svilenoj posteljini, iste boje kao jučejutarnji svileni oblaci. Vrisnule su. Ošamario sam je, Magdalenu pljunuo. Magdalena je uzvratila, šutnula me u stomak i cevanicu. Dok sam se previjao od bola, pratio me Ljubicin tužan pogled. Nije plakala. Desna strana lica joj je bridela. Prejako sam je odalamio, utisnuo svoje grube prste. Oduvek je imala osetljivu kožu. Rekla je da boja moga novog sekutića odudara od nikotinskog premaza kakav krasi moje ostale zube. Uzdigao sam se. Uveravale su me u suprotno: da ne verujem svojim očima, jer ništa nisam video, ni mogao videti, jer ničeg nije ni bilo. A sa Aleksandrom? Kruže glasine... Ni sa njom. Marko je likovao. Želeo je učešće, utrogljivanje. Mislio je, kao i ja, da prisustvu-

je začetku novog promiskuiteta. Zamerio mi na pljuvanju, te izjavio da bi me odrao da Magdalena to već nije učinila. Tražila je da se strelimice tornjam iz njenog stana. Otvorio sam vrata, osvrnuo se ka Ljubici, svežoj pomodarki, opsovao je. Magdalena se histerično razdrala, napujdala zlo. Leđima okrenut izlazu, nisam primetio šunjanje. Jedna me je baba, Magdalenina dušebrižnica i satrpeznik, straga oklagijom lupila po temenu. Srušio sam se, a preko mene i ta babetina s kotlastim trbuhom. Padoh u nesvest. Doživela je blagi srčani udar. Sad je dobro, ja nisam. Ležim, zgrčen, u krevetu. Marko mi je pomogao da se povratim, da se nekako namestim. Šta da kažem Valentini kad se vrati? Babuskeri mi je svojom težinom povredila živac u donjem delu kičme. A svojom brašnjavom oklagijom – mozak. Imam čvorugu veličine kornišona. Ne mogu da se setim naslova knjiga koje sam čitao u poslednje vreme. Preslušavam jedan album Peta Metinija, a ne mogu da se setim da li sam ga ranije već slušao. Nema lepše muzike od njegove.

23. FEBRUAR 2001.

Kod roditelja...

Znala sam, sine, da je s njom sve kako treba, a da s onom s kojom sad živiš – nije, pošandrcao si, majkino, nisam te tako vaspitala, bio si dobro, mirno, pomalo cmizdravo, slabušno, bolešljivo detence, bežao si od kuće i kao mali, ljutio si se na mene kad bih te opalila po guzi, ili na oca kad bi te učutkivao u vreme dnevnika, bežao si sa svojim igračkama, koje bi pedantno spakovao u dva koferčića, crveni i plavi, što ti ih je tata doneo iz Londona, još dok je plovio i dok se imalo, vidi nas sad, golotinja, a ti bi se odmah vratio kad bih ti s terase doviknula da nisi popio kakao, luče moje, molim se Bogu samo da ostanemo zdravi, mogao bi da doprineseš tome, da nas ne sekiraš, i da s ocem nežnije pričaš, izjede ga čir što para nema, i što ga sin sramoti, bio si mu dika, ne razumeš ti to, jedva čekam da dobiješ dečicu, drukčije ćeš misliti i raditi, samo nemoj s onom, časti ti, jao nama ako zatrudni, danas i sredovečne lako ostaju noseće, nego bolje ti je

da se pomiriš s Ljubicom, da joj napraviš dete, kao slučajno, poslušaj ti svoju majku, ona je takva da neće silu na plod, pa da postaneš čovek, da baka i deka ninaju svoje čedo, da srećni dočekamo ono neizbežno, a u međuvremenu idi malo na selo, u Kovačicu, proleće se već koprcu, izmiče stisku ove studeni, čačka obo-rene, slinave zimske noseve, tamo je ono ru-meno kao obrazi u mlade Slovakinke, a i zemlja već na život miriše, izaziva vrtoglavicu, još je teška ali bremenita obećanjima, i ispuniće ih ako je nešto iznenada ne omete, bićeš ugošćen kao knez, nije sve gore naivno, fini su to ljudi, bolja ti je ta rodbina negoli ona tatina, sve sami udarenjaci i iskorišćavači, da ih Bog sačuva, čitavog života kunjaju i hrču, kao tvoj otac up-ravo, razgovaraj s domaćim životinjama, kao nekada, ćurliči, kokodači, grokći, sećaš li se kako su prasići radosno odgovarali na tvoje groktaje, sav bi se ublatnjavio i valjao s njima, pa kriomice krao jaja iz kokošinjca i gađao komšijske pse, jer te nerviralo to što se gotovo svi kućići u Kovačici odazivaju na ime Džoni, dobro, ta je epizoda nemila, ali ti imaš lepe us-pomene odatle, i da ti kaže *mamička*, kada po-novo odeš tamo, zakolji nekoje pile, jednostav-no je, prvo ga ščepaš za nogice, pa okreneš naglavačke, pa iz ramena pet-šest puta s njim

pun krug kroz vazduh, pa ga pustiš a ono se tetura, ne zna gde mu je kljun a gde trtica, i onda nož preko šije, brzopotezno, humano, da se ne muči, i to je to, posle ga očerupaš, spremiš supicu, supa je medicina, tako je govorio tvoj pokojni deda, ispečeš ga, najedeš se, jedan karabatak, drugi karabatak, jedno krilce, drugo krilce, ih, milina, prijaće ti sve to, ima nekih čari u ravnici, idi, rane zaceli, kičmu ispravi, pamćenje razbistri, pa se vrati okrepljen, osokoljen, prioni na knjigu, završavaj tu školu, nađi posao, ako ne svoj onda neki drugi, ako ne ovde onda u Nemačkoj, svi su naši tamo, na gradilištima, pošteno rmbače, oženi Ljubicu, naći će se novac za svadbu, ne brini, neće tata i mama da se brukaju, povući ćemo se tada, zovu nas u Kovačicu, hteo je tvoj otac kuću tamo da gradi, kasno je sad, ali mesta za nas ima, a i tata bi imao s kim da pije kajsijevaču, tamo su svi povazdan pijani, i da igra tablice, šta bi drugo radio pod stare dane, sine moj, opameti se, sve bismo učinili za tebe, to znaš, ali ne ako si čvrsto odlučio da se i dalje ponašiš kao prostak, *ako blupák.*

6. MART 2001.

U Magdaleninom stanu...

- Patiš li?

- Ne, Marko, ne patim. Menjam se.

- Jesi li se konačno čula sa njom?

- Jesam. Javila mi se. U Larnaki je.

- Kada dolazi?

- Neće skoro. Zaposlila se u bratovljevoj kockarnici, kao krupije.

- Šta ti kaže?

- Da se dosta kockala sa svojim životom, da sad hladno kumuje tuđim promašenim ulozima i sledstvenom razvoju tuđih propasti. Da je neka isušena, od soli izbelela udolina, po kojoj katkad nevesela šeta, podseća na moj ten. Da i jesmo i nismo pogrešile. Da i jesmo i nismo sazrele za oprostaj.

- Hm... previše komplikovano za moj um. Kakve su ti namere?

- Da se skrasim sa tobom, ako nemaš ništa protiv.

- Voleo bih da ti verujem.

- Ne veruješ mi?

- Imam problema s tim. Ja sam filozof.
- Ne potpiruj taštinu. Treba da mi veruješ kao čovek.
- Voliš li me?
- Nikada me to nisi pitao.
- Nisam, uistinu. Evo, ne otimam se želji da te još jednom upitam: da li me voliš?
- Ne. Ali potreban si mi. Želim da zauvek budeš pored mene. Nadam se da ne tražim previše.
- Ne, to je sasvim zahvalna mera ištenja. Da si odgovorila potvrdno, smesta bih pobegao. Ovako, biću zauvek uz tebe, i parnim i nepar-nim danima. Šta nam je sad činiti?
- Hoću da te častim za ovo obećanje. Neću biti škrta. Posle te vodim na utakmicu. Poigraj, Todore, grdni debeljko!

29. MART 2001.

Nisam ti sve priznala.

U veži sam s jednom primorkinjom, Grkinjom, Teodorom. Zdepasta je, punačka, ali, i pored toga, vlasnica nagovorljivog tela.

Vozeci, nenaviknuta, iznajmljeni motor levom stranom kolovoza, zakačila sam i oštetila njena kola. Pozvala sam je na piće, da vanparnički izmirim štetu, i eto...

I nje se rodbina odrekla, svi sem jednog brata. A taj muti nešto s mojim bratom. Ispostavilo se, desna mu je ruka.

Živimo zajedno, ona i ja (no, kasnije ti otkrivam, još neko sa nama). Profesorica je političkih nauka. Aktivna feministkinja. I, poput mene, rida je. U sebi ima turske krvi. Ali, rekla bih, mladoturske, revolucionarne.

Ne smeš biti tužna. Zadovoljna sam. S tobom već dugo to nisam bila. Prizivala sam povod da te ostavim. Iskersao je neočekivano, iskoristila sam tvoju glupost (kako ti je uopšte moglo pasti na pamet da je Lj. naša?)

Neka sve ružno bude iza nas, moja „slabovida pogadačice“...

Da ne pomisliš da se ovim pismom zauvek opraštam od tebe, pišem ti o nedavnom, krajnje zanimljivom događaju. Dan pošto smo se čule, brat mi je doveo nenajavljenog gosta – Ognjena. Njih dvojica su, kao što znaš, nekad drugovali. Vidan je bio vrlo dobro upoznat s Ognjenovom naklonošću prema meni, a moju novu sadružnicu nije mu čak ni nagovestio. A trebalo je, mimo svojih „plemenitih“ nauma. Možda bi se ovaj istog trenu okrenuo i vratio u Beograd. Sad nika-ko da ga se otarasim. Nametljivca i daveža njemu sličnog na planeti nema.

Došao je da me zaprosi, onako s vrata, onako ćaknut, bacivši se na kolena, ne dozvolivši mi da prozborim ni reč. Nije sačekao ni da moj brat ode. Brbljao je kao navijen, nesuvislo povezujući u neki čudan sklop emocije, inspiraciju, očaj i, u slučaju da ga odbijem, samoubistvo. Međutim, kad se Teodora, još vlažna, pomolila iz kupatila tek pristupajući toaleti – eto slučaja neželjenog prizora! Tajac, ukočeni i zbunjeni pogledi, krckanje Ognjenovih kolena i, naposljetku, bratovljev krkljavi duvanski kašalj. Teodora, i dalje golišava, razrogačeno gleda čas mene, čas Vidana, čas Ognjena. Ja, stojeći, sležem ramenima, pravdam joj se nemim bečenjima zatečenosti i nedužnosti. Vidan, zavaljen u fotelji, pali cigaretu, s nameštenim smeškom ljubopitljivo čeka razrešenje novonastale situacije. Ognjen i dalje kleči, zurenja upravljenog, nestvarno usredsređenog, pravo na Teodorine grudi, bez ijednog trep-

taja, kao da na ovom svetu one označavaju granicu vidljivosti, kao da je sve ostalo odjednom progutala tama nevažnosti, uključujući i njegovu malopredašnju afektiranu, jadnu, blamažnu, nimalo romantičnu prosidbu.

Oh, kako me je to pogodilo! Nekako sam se sabrala, sa stola uzela papirne maramice i prišla Ognjenu kako bih mu obrisala pljuvačku koja mu se, jerbo lakom na sisu, slivala niz bradu. Tek se tad, izgleda, prisetio zbog čega je tako vratolomno doputovao u Larnaku. Detinjasti i pokajnički izraz njegovog nanovo svesnog pogleda nije mogao da umiri uzdrmani ponos ove nazoviprevarene pseudoneveste.

Pre i umesto svih razjašnjenja, osetila sam nagon da ga naglas poučim o „rodnom“ stanju stvari, pa to i učinih:

Nikad ne prosi lezbejku!

Nikad ne prosi lezbejku u prisustvu njenog brata koji je za njeno lezbejstvo, doduše, trpeljiv, ali bi ga, da može, rado sabranio!

Nikad ne prosi lezbejku u neposrednom prisustvu njene saputnice, to jest druge lezbejke!

Ako ipak kreneš u prosidbu jedne bronične lezbejke, to jest lezbače, prikrivaj, kako god znaš i umeš, svoju zainteresovanost za njenu saputnicu, makar tokom odvijanja tog precenjenog rituala, i makar prošena

znala da se ta zainteresovanost prosca odnosi samo na parcijalne organe njene saputnice!

I lezbejke su, zamisli, ljudi, te su kao takeve osetljive na većinu hotimičnih ili nehotimičnih grubosti!

Ako si ikada i spavao s lezbejkom, to ti se posrećilo – iskoristio si momenat njenog polnog rastrojstva. Ne pokušavaj ponovo – sreća je dim bez vatre!

Idi se istuširaj, znojav si i smrdljiv od puta, uzbuđenja i nepažljivosti!

Evo nas sad pod istim krovom – Teodora, Ognjen i ja. Odmah je zavoledela „tog luckastog Srbina“, toliko da mu dozvoljava da joj svaki dan, nakon što se i preumorna vrati s posla, mesi i umače „sisiće“ u onaj svoj čorbuljak. Kaže, prija joj, a ta blesava saradnja začas je proizvela svoje komercijalne posledice. Klijentela je obezbeđena. Eno njenih kolega Grka kako s grohotom natežu vino iz sisolikih pehara što su skrojeni po meri njihove nekonvencionalne „širokogruđe“ koleginice. Eno njenih već naboranih koleginica koje bi da im „kao s neba poslati vajar“ iz njihovih presablkih čari na prečac „i-sisa“ ono malo života što je u njima preostalo, ne bi li, makar na taj način, podstakle maštu svojih sa sudbinom pomirenih muževa. Ognjen trlja ruke, predložio je, a nas dve prihvatile (ja, doduše, na silu, jer Teodora uživa u njegovom društvu), da sam plaća sve naše stanarske troškove, jedva čeka letnju sezonu da raširi „radnje“ po plažama.

Moje usluge više ne traži, ja mu se ne nudim. To je spontan prećutni dogovor. Boli njega, boli mene, ali se ponašamo kao da je sve u najboljem redu. Poznajem ga. Pući će u nekom trenutku. Sad je „na vrhuncu slave“, pa se gordi i glumi velikog umetnika. S druge strane, ja mogu tako do kraja sveta. Nas su „normalni“ naučili potrebi da se pretvaramo.

Sa sobom nije doneo samo svoju umešnost, nego i najsvježije priče iz života naših prijatelja i poznanika. Zapanjena sam Martinovim srozavanjem. Onako tankočutan, pomalo smeten a prepreden, tumba se kroz život kao neki jednodnevac. Da li Ognjenova kivnost na Martina svemu tome nešto dodaje, ili je tačno da je pred tobom opaučio Lj.? Jel' istina da ga je Spodoba, saznajući za sve njegove skorašnje avanture – uključujući i onu gde ga otac jedne jedre osamnaestogodišnje Slovakinke (čiju je nenačtetost Martin njenom voljom otklonio, ali neoprezno, usred podneva, nasred čistite i ugledne domaćinske kuće, na podu dnevnog prebivališta, na kojem tepih s predvidljivo ruralnim motivima još ne beše upio njegovo tek izbačeno seme), vrativši se domu nenadano odnekuda, zatiče kako navlači gaće preko još nabreklog uda, a sopstvenu kćer posve nagu, s ugrušcima krvi na zategnutim, kao piri-nač belim butinama, juri ga unezverenog i polugolog po smrznutom dvorištu (što vezanog a krvožednog rotvajlera po imenu Džoni dovodi do besnila), šiba ga muholovkom gde god i kako stigne (jer mu ona od svih

raspoloživih osvetničkih sprava beše jedina pri ruci), psuje mu majku (koju zna od malena, a beše mu i školska simpatija), a još više oca (jer da njega ne beše, ko zna, možda bi se iz te rane ljubavi i beričetni brak izrodio), isteravši ga, najzad, bosog na ledenu kaldrmu da se po njoj u trku lomi i da crveni od stida i promrzlina, a ćeru kaznivši na način koji nam je ostao nepoznat – jarasno izbacila iz svog stana sa sve gitarom (s koje je prethodno pokidala četiri žice i tri čivije, a štiklom joj, gazeći je, oštetila vrat), a da je primila natrag onog bahatog nosonju od bivšeg muža?

Radosna sam što je Lj. krenula put Rusije na usavršavanje. To će joj pomoći da lakše preboli svog „krezubog“ dragana.

Čujem i to da je podela na parne i neparne dane ukinuta. Držim vam fije, najiskrenije!

Čestitam Marku na uspešno odbranjenom diplomskom! Lepo utičeš na njega. A i tvoja se odbrana bliži, zar ne?

Puno pozdrava, za oboje.

Piši mi, ne ignoriši me!

S ljubavlju,

Tvoja S.

P. S. Ovde bi umrla od dosade. Nad Kiprom oblaci su retki (a fudbal im je, kažu, u usponu).

30. MART 2001.

ZAZIV

Zazivam Muze
Da uzdignu me uvis
Upadoh u zaptivenost
A vazduha i nota tamo gotovo da nema

Ištem od vas
Da izbavite slugeraja svog
Iz nehata što ga spopa
Jer za tren osta
(uzroke zanemarite, molim)
Bez nadahnuća nebeskog

Odužiću vam se, znajte,
Uzornim životom svojim
I odama
Vama u čast

ODZIV

Iš, petle,
Išti i kukuriči drugom nekome

A naš mir vekovni ne diraj
Nit ga kvari svojim kreštanjem gnus-
nim

Nikad čule nismo tako ružan glas
Svrake je milije čuti
Negoli tebe
Antitalentu podzemni

Sve i da hoćemo
Ne bismo mogle pomoći ti
Za tebe, znaj, nade nema
Samo ti se Had raduje

Ne zazivaj nas nikad više
Čućeš samo gluvoću, kreštalice,
Muzike se mani
Naš ti je uput poslednji
Lepše joj je bez tebe

31. MART 2001.

U peripatetičkoj šetnji s prijateljem...

Hm... Loše izgledaš, prijatelju. Muka mi je da te gledam takvog. Da, još uvek sam ti prijatelj, kretenčino! Želim, bre, isto što i ti. U stvari, ono što si nekad žarko želeo, pre nego što su te cunjanje i zabušantstvo dobrano izvakali. Malo pažnje, više provetravanja. Sve više provetravanja, olujnog, iz minuta u minutu. Zasaditi drvo, kojegod, tu, ispred kuće, makar jedno... Opaziti detalj, što sitniji, tu, u vrtu, ili tamo gore, gde je Kant, naročito on, voleo da bulji... Slušati Metinija, pa Hendriksa, glasno, naglasnije... Omirisati vanilu, duboko, do nesvesti... Pogladiti neku životinju, recimo magarca, tog otpuštenog roba... Izazvati glupaka na dvoboj, pružiti mu šansu da se iskupi... Nemaš dobru volju, zato nemaš ni čvrst stav, u tome je kvaka. Nema pozicija bez dispozicija. Treba da budeš srčaniji u obračunavanju sa samim sobom. Ali nisam došao da ti solim pamet, nego da te nagnam na delo. Kao što znaš, moji imaju vikendicu na Fruškoj Gori, u

Vrdniku. Upoznao sam ih sa tvojim samopostavljenim udesom. Nemaju ništa protiv da te pošaljem tamo. Zabranjujem opiranje! Kuća će biti prazna sve do jeseni. Taman onoliko vremena koliko ti je potrebno da se dovedeš u red, da se osramoćenim roditeljima vratiš kao iskajano dete. Moći ćeš i da se brčkaš u onoj termalnoj banji. Kažu, odlična je za deformitete kičmenog stuba i ostalih kostiju. E, da, kuća je, po svemu sudeći, sagrađena na nekadašnjem konjskom groblju. Ako se dogodi da te noću probudi nekakvo njištanje, ne paniči. Malo je jezivo, ali ne traje dugo, tek koji rz, bez pretećih silueta ljutih galopera ili živahne ždrebad. Potpuna mistika, vrlo neprijatna situacija za nas filozofe. Odmah posumnjaš u svrhu makog oblika racionalnog promišljanja o svetu. Moj ti je savet da upravo ne sumnjaš u tu našu dragocenu iluziju, i san će te ubrzo ponovo obgrliti. A kao rekovalescentu, savetujem ti da upražnjavaš duže šetnje po onim prekrasnim šumama hrasta, bukve, lipe, graba, topole i vrbe. Ponesi onaj smešni tefter i ispunjavaj ga, tokom tih šetnji, svojim smešnim zapažanjima. Pisanje međ zelenilom – ima li bolje terapije? Iznad svega, izbegavaj žene, posebno sredovečne (na koje nasedaš kao mala koala na svoje mame govno), u banjama ih je vazda na pretek.

A ponajmanje dolaze zbog telesnih nedaća.
Veruj jednom ratnom ranjeniku na reč. Prijate-
lju, put pod noge! Vratí mi se čío, rumen i
prav! Odoh sad i sâm u šetnju, protestnu, na
Dedinje. Svrbi me rana. Biće belaja...

3. APRIL 2001.

Kod roditelja...

Sine moj, trebalo bi više da putuješ. Ako ništa drugo, putovanjem čovek, ukoliko je čovek, proteruje malograđanštinu iz sebe. Da si krenuo mojim stopama, trapavonošcu tatin, sad bi već daleko dogurao, sveta bi video, svet bi te video. Ideš na Frušku Goru? Ha, da nećeš da se zamonašiš?! Nemaš ti pojma o životu! Ako izuzmemo nemili Singapur (u čijoj sam blizini, kao što znaš, ostao bez podosta zuba), poslednja plovidba tvog taje-Sinbada bilo je pravo pravcato turističko krstarenje oko planete, naklonjenih zvezda, gotovo bezolujno. Prevozili smo sve sami rasuti teret – melasu, naftu, kerozin – kako kad i kako gde. Moj je brod iz Singapura najpre plovio za Madras (gde je neki nadrilekar, na desni mi stavivši obloge natopljene kojekakvim zmijskim otrovima, uspeo da progna bol iz moje vilice), potom u Vizakapatnam (u kom mi je jedan njihov oksfordski obrazovan stomatolog, mamicu mu, papreno naplatio nameštanje veštačkih zuba), zatim u Kakinadu (gde sam

jahao slona po imenu Srbah, što valjda znači Srbin, i jeo vrlo interesantno zmijsko meso, pripremljeno u saftu od jestivog majmuskog mozga, kelja, belog luka, patlidžana i sijaset meni nepoznatih namirnica i začina), onda u Kalkutu (gde sam izvesnog pripadnika kulta boginje Kali uveravao, bojim se bezuspešno, kako je pravoslavlje jedina prava religija), pa u Bombaj (gde sam, bivajući u blagopijanom i sažaljivom stanju, jednoj grupi malenih, kržljivih, bosonogih a navalentnih siročića podelio pola svoje nedeljne plate), pa *via* Pusan (kakva je to kultura, sine moj – da nisam to što jesam, voleo bih da sam Koreanac), pa je usledio Nagasaki (gde sam ti, žali bože, kupio električnu gitaru, od koje ti je ona tvoja tetkica nedavno napravila gusle), za njim Jokohama (gde sam se na račun naših nepodnošljivo uljudnih kolega i domaćina nalivao sakeom i po ulicama, uglas s čitavom mojom posadom, neometano uzvikivao: „Srbija do Tokija“), potom Mogadiš (tamo sam, na pučini blizu luke, iz čiste zabave harpunom proburazio omanjeg morskog psa), zatim Aden (u kojem sam se tako nemilosrdno cenkao s jednim Arapinom, trgovcem tehničke robe, da mi je, popustivši do u bescenje, na kraju priznao da u životu nije sreo goru mušteriju od mene), onda Pirej (gde sam ti pazario one zem-

ljanosmeđe čizme istrtih đonova, bakandže kakve pri utovaru i istovaru tereta iz opreza nose belosvetski lučki radnici, a čiji su vrhovi kod prstiju iznutra obloženi nekakvim čeličnim slojem, koji štiti kad treba, koji je oružje kad treba, a što je, kako od tvoje majke čujem, tvoj drugar Marko, kome si bez mog znanja te cokule poklonio, pre neki dan dokazao u neravnopravnoj tuči između mladih i starih na Dedinju, šutirajući po nogama nekog przničavog a štekćućeg starca, koji mu se, uzgred budi rečeno, nakon predaje još i zahvaljivao na tom prebijanju), pa su usledili Taranto (i druženje s lokalnim, mogu ti reći, iznenađujuće civilizovanim mafijašima), Rotterdam (u kojem sam, da ne poveruješ, ponajmanje sretao Holanđane), Ipsvič (mali a prepotentan), Kork (mali ali taman kako treba), Havana (gde sam na jednom visokozvaničnom prijemu, u atmosferi toplog i opuštenog ćaskanja, Fidelu ponosito pokazao tvoju fotografiju, a on prokomentarisao da izgledaš buržujski bledo i mršavo), Nju Orleans (tamo se svira džez, sine moj, a to što ti radiš obično je prangljanje), Hjuston (najružniji grad na svetu), Rio de Žaneiro (ah!), Lima (u kojoj sam kupio onu mačetu što visi u maminoj kujni – za ne daj bože!), Los Anđeles (iz čije luke, iz principa, nisam izlazio). Eto, vidiš! A sad – tišina! Počinju vesti.

10. APRIL 2001.

Najzad u Vrdniku. Tiho je. Zeleno. Mirisno. Vetrovito.

Bio u šetnji. Popeo se do manastira. Umorio se. Popričao sa nekim monahinjama. Fine, bistre žene. Nešto su lepo, unisono, pevušile.

Išao na zimski bazen. Prilično je tesno unutra. Praćakao se u vrućoj vodi. Nema onih gospođâ na koje je Marko upozoravao (trebalo bi da dodam: srećom). Samo babâ u landaravim bade-mantilima i dedâ u ofucalim kupaćim gaćama. Jedan se deka slatko podsmevao mojim ravnim bicepsima (»tako mlad, a tako slab«), pa je od svoje bake dobio ćušku, zbog nepristojnosti. Nisam reagovao. Nemam šta da kažem u svoju odbranu. Slažem se sa svima koji imaju nešto protiv mene. Pridružujem im se.

Dohramao do kuće. Prelistavao novine: prazno. Mazio se: predvidivo. Ispoštovao sijestu. Nisam čuo, sanjao, nikakve konje. Možda večeras, kad se na Frušku Goru ob-

ruše nagomilani oblaci. Pašće kiša, seva mi u kičmi, lobanja mi pulsira.

Mislio na Ljubicu (sve najlepše), pa na Valentinu (sve najgore), pa na još neke petljancije koje su me dovde i dovele (pojedine, ipak, ne proklinjem), pa na gitaru (koja će mi, zakrpljena, stići za mesec dana), pa na budućnost, na tuđe budućnosti, jer za svoju sam preveć plašljiv.

Učio. Još uvek umem to da radim. Čak sam osetio i blagu radost. Još uvek umem da se radujem. Čitao i meditirao na prostranoj terasi Markove simpatične kućice. Za svedoke imam biljke, cveće. Jak im je miris, naporan. Suprotstavljam im miris kafe. Ljubica bi ovde skakala od sreće. Ona je pupoljak od čijeg mirisa nemam glavobolju. Ja sam smrad kao takav.

12. APRIL 2001.

Dan je počeo ubistvom (dva komarca).
Nikakva simbolika, već uvek pripravan gest
protiv nepodnošljivih disonanci.

Moj je entuzijazam lažan. Ne bi mi smetalo da ostanem nedoučenjak.

Preplavljuju me planovi čija svrha nema jasne obrise. U tome, začudo, nazirem nadu...

Pratiti nit traljavosti, a onda je preseći...
Kad bih samo mogao...

Ne biti, već *postati* amater – oslobađajuća ambicija. A hteo sam da budem virtuoza života...

Patim od „Floberovog sindroma“: nikad nisam zadovoljan svojom rečenicom.

I patim od „Vitgenštajnovog sindroma“: gadim se svojih javno izgovorenih reči. Plesan ih obavije čim zucnem.

Privlači me brdo ka kojem je okrenuta terasa. Na vrhu je čistina. Iako nema kuća, izgleda da tamo neko živi.

Konji i dalje ćute...

Uz mek otoman i Metinija, sve je lakše.

**Dan se završio ubistvom (komarca).
Možda, ipak, ima simbolike...**

14. APRIL 2001.

Došao prijatelj da me poseti, moj vedritelj, upozoritelj, podžegač mog unutarnjeg prevrata. U stvari, došao je da proveri da li sam mu „razorio“ gazdinstvo. U mene niko nema poverenja.

Pitao za konje. Odgovorio sam mu da po povratku u Beograd najpre svrati kod psihijatra.

Magdalena iduće nedelje brani diplomski. Nek joj je sa srećom, neka joj nebo bude raskriljeno, ili već po volji! Ne želim da se mrdam odavde.

Majka mi poslala gibanicu, otac pare. Nemaju pojma koliko ih volim.

Marko je zaljubljen! Mislio sam da ga poznajem. Cmizdri od ljubavi. Odvratno! Upinje se da joj napravi dete. Dobro, to nije odvratno. Hoće da joj sve to istrtlja, da joj se otvori. Kažem mu: „Nemoj! Samo radi, i ćuti! U zaljubljenosti budi ćutač!“ Onda smo pili fruškogorsko crno vino, pa je on još više cmizdreo, a ja ga psovao i

povraćao po bašti. Moji izbljivci – to sam ja!

Mutivoda Ognjen muze Kipranke? Svašta!

Darmaru oduzeta dozvola za rad. Da li da uživam u pakosti? Gde ću, bre, da sviram?

Ljubica se još nikom nije javila. Mnogo sam pogrešio. Priznajem, povremeno se zbog nje dobošam po tintari. Slaboudarno, doduše, jer me i dalje boli. Pišem joj pesmu. Marko nije bio voljan da je čuje nedovršenu. Ipak sam mu je izrecitovao.

KRT

Vire mi papci
Iz postelje prazne
Hladni su i pod senkom
Nečeg korastog

Krt sam
Slatkoješna
Zar ne vidiš
Da sam samo pokušać

Izgleda da sam ga dirnuo. Opet je plakao. Odvratno!

Jedva sam čekao da ode. Prija mi čama. Zamolio sam ga da ne glumi sumnjalo i da ne dolazi često. Održavaću kuću, brisaću prašinu, zalivaću cveće, gajiću dobre odnose s komšijama, sa svim seljanima (uključujući i sveštena lica), neću juriti sojke (kojih ionako nema), ići ću da se banjam, da se šećkam po brdima i, što je najvažnije, marljivo ću učiti – svečano se zaklinjem! Zapenušaće kad kasnije osvesti da sam ga, mira radi, sasuo najljigavijim frazama.

Nekako ga strpao u autobus, a sebi obećao da ću se po svanuću popeti na prekoputno brdo.

Ljubice, hladna je Rusija, vrati se!

15. APRIL 2001.

Patike mi se, izandale, klizaju. Stropoštao se u neko trnovito rastinje. Nastavio teturavo, sav izgребan. Uspon kos, nimalo lagan. Zemlja vlažna. Uglavnom morao da puzim. Našao odmorište, panj. Gledao na kuću. Volim belu ciglu. Terasa s drvenom balustradom, tako udobna, i sa tremom od nekakvih puzavica, zapravo je prenatrpana saksijama. Dvorište, naprotiv, nekako pušto. Oronula šupa iza kuće naslanja se na žičanu ogradu koja, u obliku skoro savršenog kvadrata, obeležava granice Markove vikendice. Žutu kapiju treba prefarbati. Na dimnjaku svrake. Eh, da imam pračku...

Do vrha, do čistine još dosta. Ne puži mi se, ali nema druge. Opet na nekom panju, žuljevitom. Sad već gušća šuma, zaklanja kuću. Prezalogajio jedan, pa naćeo drugi sendvič. A tad – istinska sreća! Prišla mi veverica, bešumno, nimalo bojažljivo. Glad joj suzbila strah. Vrzerala mi se oko nogu. Hranio je, tepao joj, skroz raspekmežen, veličao njene krupne oči, njen dugi

rep, njenu nevinost. Onda se zasitila i šmugnula, hitro, bez pozdrava. Toliko se zamislio da je dupe počelo da mi bridi. I kičma moja nikakva... I glavudža moja prazna...

Puzim, nanovo puzim, kačim se za stabla da ne padnem. Još pola puta. Gore stvarno neko živi. Još malo. Vrh se dimi. Konačno čistina, ravniji teren. Uspravno hodam ka nekoj visokoj figuri, bradatoj, kosatoj, plečatoj, ogrnutoj u nekakav tamni haljetak što podseća na mantiju. „Pomoz Bog, dečkonjo! Dobrodošao u moje stanište! Zastani, ogrej se, okrepi se! Zovu me Sima, i pride Ludi, a mesto na kojem stojiš nazivaju Simina Utrina“.

Sima, sumnje nema, pati od neke mentalne devijacije. Izbliza, s očima zelenim i buljavim i prstiju kvrgavih i koštunjavih, liči na kakvu prikazu. Iza njega, na vatrici, roštilja se zec. Predstavljam mu se, pružam ruku. Stisak mu je prenaplašeno muževan, nagoni na jauk. Čudi se mom imenu. Nisam ga dobio, glupavo se pravdam, po ljutitom Luteru, ni po nesretniku Luteru Kingu, niti po onom čuvenom Švabi što je čitavog života ispod svojih nacističkih brčića kotrljao samo jednu reč (čak i onda kad ju

je precrtavao), već po majčinom omiljenom psu-mešancu iz njenog ratnog detinjstva, koji je, za ljubav objektivnog osvrta, bio izuzetan samo po tome što je prkosio neumesnoj a žilavoj slovačkoj tendenciji davanja istog ličnog imena ama baš svakom primerku te životinjske vrste. Rodi se kao pas i možeš se *trtkat*: zvaćeš se Džoni, pomiri se s tim.

Zasmejao sam Ludog Simu, njegov grohot odjekivao je planinom. A njegovi zubi... Nikad nisam video zapuštenije. Instinktivno sam proverio da li su moji prednji na svom mestu. Čim siđem dole, kupujem novu četkicu, pomislio sam.

Pita me kog sam Švabu imao na umu i koju je to reč forsirao. Nije važno, rekoh. Važno je, odgovara. Ne, nije, uporan sam. Da, jeste, uporniji je. Popuštam, otkrivam. Nije čuo za njega, ali reč je lepa: bivstvovanje. Pita me da li ja negujem neku osobenu. Da: seks. Kaže mi, smejujući se, da je bolje da s reči odmah pređem na delo. Prokisao od besa, iz opreza se hvatam za džep u kojem držim britvu. Ali onda uviđam, po izrazu njegovog bezazlenog lica, da nije guzicoljubac i da me jednostavno zavatlava. Ne bih li zabašurio svoju tupost,

prevejano mu postavljam isto pitanje. Simina „sveta“ reč je: oblak. Znaš, kaže mi, ja sam oblakočatac. Znaš, uzvraćam mu krijući zapanjenost, nisi usamljen. „Znam, nas je malo, ali sve nas je više“.

Taman kad sam zaustio da pomenem Magdalenu, ponudi me zečetinom. Ne, hvala, maločas sam čalabrcnuo, a i izbegavam preživanje divljači. Prionuo je na mesojeđe, a od mene tražio da mu pričam o sebi. Student sam, pomalo teram ljubav prema gitari, rekoh. Ovde sam da bih se malkice odmorio od napornog perioda, od drugih, ponajviše od samog sebe. Podrigivao je posle svakog zalogaja. Stekao sam utisak da me uopšte ne sluša. Ima tako guste crne obrve da čovek poželi da mu ih počupa.

Pitam ga gde mu je krov nad glavom. U blizini se nalazi jedna koliba koju koristi samo zimi i kad naiđu kišni dani. Inače, više voli da nad glavom ima oblake nego krov. „Pod oblacima, pod mojim bezbrojanicama, spavam i snevam“. Poeta i čudak! Šta su to bezbrojanice?, upitah. „Dečkonjo, probaj da prebrojiš oblake kad navrnu, pa će ti se samo kasti! Uz to, oni su ogedala suđaje svega živog“. Ne potežući,

ipak, svoje poznanstvo s Magdalenom, odgovaram mu da kod oblaka cenim njihovo promicanje, prepuštenost volji vetrova, njihov lebdeći život. U njihovu ogledalnost, još i konkavnu i antropocentričnu, sumnjam podjednako kao u *happy hour* u javnoj kući. Ogledala, Simo, družje moj, lažu, iskrivljuju. Da lažem valjano umem bolje od njih. Ne sećam se, pomislih, da su oblaci ikada pomogli Magdaleni da pogodi ishode fudbalskih utakmica koje tako strasno prati. Uostalom, da jesu, bila bi bogata, ne bi se družila sa mnom. Ta činjenica, prošaputah, ima status ključnog dokaza protiv nefomantije. „Jednom, kad još malo otopli, prespavaj sa mnom pod njima, pa ću ti po buđenju odmah kazati šta ti je suđeno“. Možda, ako poludim, potvrdih nemo svoju odlučnost. Iako sam se ustručavao da ga ispitujem, žudeo sam da čeprkam po njegovoj prošlosti, a ne po njegovoj budućnosti. Još manje po svojoj. U svakom slučaju, bilo bi interesantno uporediti Magdalenine i Simine nefomantske metode. Zabavlja me pomisao da je čak i u nefomantiji moguć sukob interpretacija.

Saopštio sam mu da silazim do prebivališta. Poželeo je da me isprati. Pokazao mi je jedan zaobilazni, manje strm, utaban puteljak za buduća uspinjanja i šetnje po gudurama. Dok se spuštamo, naglas prebrojava svoje korake. Ja se odlučujem za šaputavo prebrojavanje beočuga u lancu sopstvenih gluposti. Ali ubrzo shvatam da sam do sada pravio manje koraka nego gluposti.

Stižemo do puta, do raskršća. On će, veli, do manastira. Pokazujem mu svoje odredište. Sima se krsti i upozorava me: „Čuvaj se mrtvih konja, dečkonjo!“

17. APRIL 2001.

Prva monahinja reče: „Dete moje, nek te Bog sačuva, kud si našao da nas pitaš za tog jurodivog? Žalosna je i kriminalna njegova sudba. Počinivši zločin napastvovanja, Bog mu, grešniku, oduze pamet. Kako znamo za to? Pa, beše iskušenik u jednom obližnjem manastiru, ispovedio se, a takve se ispovedi, Bože nas prosti, lako otrgnu od tišine. Kajao se on, prijavljivao se i vlastima, ali niko mu ne verovaše, jer protiv njega nije bilo nikakvih tužbi. Svi su govorili: umišlja, bolestan je. I postade bolestan. Nije izdržao iskušeništvo. Povukao se u brda, da živi sâm samcit, kao lunja, premda nije nedruželjubac. Svрати nam on ponekad, zbija šale s nama, i mi sa njim, donese nam kojekakvo lekovito bilje, hoće da nam bude od vajde, pa opet ode, ima da ga ne vidimo po čitava dva meseca. Čudni su putevi Gospodnji.“

Druga monahinja nastavi: „Hulja je svak ko nasrne na ženu mimo njene volje. Ako je napasnik, i nije mu mesto međ sve-

tom. Svi smo mi grešni, nema zbora, ali Bog je uistinu milostiv kad takvome unakazivaču mlade duše podari samotinju izvan zatvorskih zidina. Ja lično nerado s njim razmenjujem reči i uveseljavanja. Ne zbijaj šale s nečastivim! Ne kažem ja da je baš on taj – ne mršti se, sestro – ali nečastan jeste zasigurno. Vidi on kako prezam od njega, pa me se i kloni. A ni travčice koje donosi ne sušim niti pripremam. Imamo mi opskrbe i bez njega. Sestre mi se rugaju, ne odolevaju rđavštinama. Kad dođe, molim se Bogu da što pre ode. A Bog mi usliši molitvu, jer mu nikad ne dozvoljava da predugo ostaje. Pošalje ga smesta natrag u zabiti po kojima se vuče. Kad odjednom kao silueta iskrсне, a mene strah obujmi. U dronjcima se pojavljuje, trtlja svašta sebi u bradu, umesto zuba mrtvaju u ustima neguje. Eto, juče je baljezgario štogod o nekakvim mrtvim konjima. Da te Bog sačuva!“

Treća monahinja će na sve to: „Nije on, mladiću, takav odvajkada, ako je poverovati njegovoj reči. Da li verovati jednom ludaku? Ko je onda tu lud? Meni se čini da smo ga proglasili luđim nego što jeste. Vazda je kaljav, sestra je u pravu, još i gro-

madan i s onolikim ručerdama i s onom surosmeđom kosurdačom zbilja strah pobuđuje, ali kaljave su i naše grešne duše kad ga teretimo za nešto tako teško i sramotno a u odsustvu svedoka. Pretpostavimo li da je njegova priča tačna, doznajemo da je nekada imao ženu, s kojom nije imao poroda, da ju je na jednom letovanju zatekao u postelji s drugim muškarcem i, umesto da taj grešni čin prekine, krenuo da se njime, u prikrajku, naslađuje. Možda nije sasvim umesno prepričavati tu poganštinu – ne bih, mladiću, da te sablažnjavam, naloži mi, torokuši jednoj, kad da prekinem – ali istina se, kad već naokolo gola jurca i ukoliko je istina, mora kasti. Elem, to ga je tištalo, ženu je odmah sutradan uz blagoslov otpustio, uprkos tome što je po povratku kući još neko vreme trepeo saživot sa njom, te odlučio da pešice luta po morskoj obali, tada s naumom da se negde utopi. Lutajući tako kao bez glave, naleti iznenada na neko nago devojče, maltene se saplete o nju jer bejaše mrak i, nimalo ne razmišljajući, navali prosto na nju, mučenicu jednu. Pokajao se, strašno se pokajao. Ali beše kasno. Greh je počinjen, a talog ludila nanesen. Zube je,

zbog grizodušja, samom sebi izbio. Zato su mu tako čemerni. Kako se posle obreo ovde, niko ne zna. Samo, znam da kakvoća njegova karaktera nije toliko rđava, a za žaljenje je kad se pokajniku ne pruža prilika da svoje grehe nekako iskupi. Sad bar štiti životinje, naročite ptice. Kad god se dočepa nekog pticolovca, a u poslednje vreme ima podosta tih đavola, dobrano ga izdeveta. To što veruje u oblake i njihovu predviđačku moć, negde je usput pokupio, priznao mi je jednom. Palom čoveku bedna je to uteha. Zbogom, mladiću, i Bog te vodio ispravnim putevima!“

1. MAJ 2001.

Proveo vrlo uzbudljiv dan i čudnu noć sa Simom. U rane jučerašnje sate (jer me, nerado priznajem, tik pred zoru probudilo tako dugo najavljivano njištanje nevidljivih konja, što me je, opet nerado priznajem, toliko preplašilo da mi je u krevetu popustila petlja) popeo se, ovog puta bez problema, do njegove utrine. Sudeći po razbarušenoj, razvijorenoj kosi, izgleda da se tek bio pridigao. Spavao je na nekoj pepeljastosivoj prostirci preko koje se protezalo izrovašeno vojničko ćebe. Nimalo iznenađen mojim dolaskom, ljubazno me pozdravio. Upaljenih, oklembesjenih obraza i ucakljena čela, govorio je, kijanjem prekidajući započete rečenice, kroz nos. Navukao je nazeb. Možda i nešto gore. Skrenuo sam mu pažnju na to. Samo je odmahnuo rukom, kiselo se osmehnuo, te odjednom ćurlikavo počeo da doziva nekoga ili nešto. Namah je iz šume, sve do njegovih kaljavih vojničkih čizama, dotrčala jedna gojazna, tupooka prepelica koju je, uz infantilno te-

panje, brzouslužno počastvovao okrajcima buđavog hleba. Čim se najela, trčećim korakom zamakla je među drveće.

Brđanin Sima – zaštitnik fruškogorskih ptica! I podmukli Martin, koji zna Siminu mračnu tajnu, ali u tom trenutku još uvek ne zna šta da radi sa tim znanjem!

Marko bi me se odrekao kad bi saznao da tako opušteno provodim vreme sa Magdaleninim siledžijom, da pride uživam u njegovom društvu. A šta bi tek uradio, kratkofitiljan i ratoboran kakav jeste, jadnom Simi! Kako bi pak Magdalena reagovala, pitanje je sad?

Radije nego da zamišljam paklene muke kroz koje bi me njih dvoje proveli, zadao sam svojoj lukavštini da iz Sime iskamči dve stvari:

1. detaljnije podatke o prokletim konjima, jer mi je, upozorivši me da ih se čuvam, nagovestio da je donekle upućen u dramu tih utvara;

2. način na koji uhodi Magdalenu, jer nisam tolika naivčina da nasedam na priču o spontanoj i naprasnoj ekspanziji oblakočataca. Da duh vremena pokatkad jaše na konju – to mogu da prihvatim; ali da jaše na oblaku...

Tačku 1. bilo je lako ostvariti. Obećao sam Simi da ću, uprkos prohladnim noćima, prespavati s njim pod oblacima i dopustiti mu da na meni vežba svoju mantiku, ukoliko mi obelodani šta se krije iza tog blesavog mita o konjima. Ni za tren nije oklevao. Seli smo na njegovu šugavu prostirku, zapalio sam cigaretu, duboko udahnuo prvi dim, ispustio tuce ravnomernih dimnih kolutića, on se nakašljao, ispljunuo poveću šlajmu na travu, te ispričao sledeću suludu priču koju mu je preneo jedan ovdašnji pop.

Nekada davno, negde sredinom devetnaestog veka, živeo je, baš tamo gde je sad Markova kuća, jedan konjušar, folksdojčer, moj imenjak. Otuda i Simina začuđenost pri mom prvom predstavljanju. To je ime vrlo retko u Srba, ali pošto sam nečiste krvi, lakše vari tu koincidenciju. Podnoseći život bez žene koja bi htela ostaviti mu potomstvo (što, po predanju, treba pripisati njegovom izrazito nenaočitom izgledu), taj konjušar beše vrlo posvećen svom poslu. Grof kod kojeg je radio, takođe Nemač, naširoko je hvalio Martinovo umeće da umiri i najjarosnije vrance, recitujući im Geteove pesme „na uvce“. Toliko je Martin voleo konje da

je svog grofa bio nagovorio, dakle posredstvom te svoje očaravajuće emanacije ljubavi prema kopitarima, da zabrani prodaju konjetine u Vrdniku i svim okolnim selima u kojima je njegova vlast imala uticaja na dobrosusedske odnose. Drugim rečima, konji su u Vrdniku u to vreme mogli da skapaju samo od starosti, a radost jedenja konjskog mesa, koja se dala doživeti tek po gašenju sveća, zavisila je od dovitljivosti crnoberzijanaca. Čak su se i putevi neprestance ravnali ponajpre radi njih. A na jednom proplanku nedaleko od Simine Utrine, konjušar Martin i grof napraviše i ogradiše konjsko groblje, tako lepo uređeno, održavano i negovano, još i oivičeno živicom od poljskog cveća, da siroti čovek tog doba nije mogao a da ne poželi da pre tamo nego u zapušten porodični grob bude ispraćen. Ali, avaj, taj nepromišljeno podareni luksuz za kopitare, posebice onaj posmrtni, a naočigled rastuće bede lokalnog življa, sasma prirodno uzjoguni volju izgladnelih za pobunom, čija se solidarnost u prvi mah potvrđivala noćnom isporukom kamenčuga na izglandane puteve što su ih ti razmaženi konji s jutra s topotom pohodili. Tako se okonča zlatno doba Martinovog razmetlji-

vog kočijašenja po salašu na dvopregu. Na red je, potom, došlo i skrnavljenje konjskog groblja, na načine kojih, usled Simine sklonosti da potanko pribegava nemilozvučnim naturalističkim opisima, ne želim da se sećam. Što bi Martin preko dana preuredio, to bi seljani preko noći opet uneredili. Onda je Martin odlučno predložio, a grof bez zadržke prihvatio, da se na groblje postavi noćna straža, a da se prestupnik, ma ko on bio, i ako bude uhvaćen, izvede, opomene radi, na streljanje. I uhvatiše, doista, jednog momka, mlađeg sina vrdničkog sajdžije (urara, časovničara), inače grofovljevog dobrog prijatelja, kako preskače ogradu u nameri da se našali sa stražom. Ta šala beše kobna po momka. Jedan ga je stražaršeprtlja, presečen tim laičkim upadom, puščanim zrnom pogodio pravo u srce, a nemalo zatim, uvidevši o kome se radi, na isti način presudio i sebi. Vest je učas doprla do sajdžije, pre nego što je ostatak noćne straže stigao da na zaprezi dovuče beživotno telo tog mlađanog a pogrešno shvaćenog šaljivdžije pred prag očeve mu kuće. Tražeći, već od tuge i srdžbe propištao, kazalne veze u tom događaju, časovničar je svu krivicu svalio na Martina. A krivica je,

od pamtiveka, povlačila kaznu. U delo će je, to jest kaznu (u ovom slučaju, *ad hoc* osmišljen potez u vidu davljenja golim rukama), sprovesti on lično, odmah (jer ko bolje od urara zna da se s vremenom ne sme čovek zajebavati, da se kašnjenje časovnika može popraviti ali da se izgubljeno vreme ne dâ nadomestiti), i njegov stariji sin. Krenuše obojica, nadolazećom odmazdom kao na letećem ćilimu poneseni, ka Martinovoj kući. Utom je Martin, hoteći da svog grofa poštedi neprospavane noći, u svoju inače samo višenamenskim alatom i rezervnim konjskim priborom ispunjenu ostavu ili nazovištalu, preselio jednu postariju, predugo jalovu, gotovo otpisanu, svetlije kestenjastu kobilu zaobljenih sapi i raskošne grive, koja samo što se ne beše oždrebila. I taman kad je zdravo muško ždrebe jedva stalo na svoje još nejake noge i tek na sisu prionulo, sajdžija i njegov stariji sin kao hajduci navalice uleteše u štalu, zatekavši Martina kako, isceđen od asistiranja pri rizičnom oždrebljenju, u začelju ostave sedečki odmara na plastu sena. Nakon što mu sočno opsova nemačku mater što ga je takvog izopačenog na svet donela (jer on za konje brda ruši, a za ljude nimalo milosrđa

nema), časovničar uze vile što su se naslanjale na isti onaj oronuli zid na koji je Martin sa izvesnim olakšanjem pribio svoju od babičenja priklještenu kičmu, te njima probode, zamahom profesionalnog bacača koplja, Martinove obe butine. Strašni krici natkriliše vrdničko nebo. Dok je Martin, naravno, urlao od bolova, nekako ipak stizavši da urara nakrca logički smislenim pitanjima („*Warum? Ach mein Gott! Šta sam ti ja skrivio? Gde će ti die Seele?*“) na koja pak nije dobijao odgovore (zbog čega se, napokon, predao pogrdama: *Schweinkopf! Scheiße! Du verdammter Arschficker!*), a kobila se, uzvrpoljena zbog dranja, ritala i propinjala na zadnje noge koliko je mogla, kopitama raznosila sopstvenu balegu na sve strane i ubrzano, s penom na gubici rzala sluteći svoj i kraj dvoiposatnog disanja svoga toplookog ždrebeta-jedinca, saj-džija naredi svom starijem sinu da proveri trenutno stanje Martinovog bunara. Preinačena zamisao, uslovljena situacijom, bila je da Martina, kobilu i ždrebe potrpaju, sve zajedno, u bunar, da se tamo dole lepo izbatrgaju i izudaraju pre nego što se podave, te da maljevima, što su doskora besposličarili u Martinovoj ostavi, uruše zid bunara

koji će najposle prekriti zemljom. Tako i bi. Prethodno su, dabome, morali da tim istim maljevima izlome noge kobili i ždrebetu...

Jedna opravdana sumnja podriiva uverljivost ove priče: niko nikada nije video Martinov duh. On se, iako opterećen lja-gom, upokojio, a konji nisu! Zašto, Simo, zaboga? Simina pretpostavka: kazna ga je stigla za života. Dobro, Simo, nek ti bude. A konji? Oni, po svim aršinima, izmiču kategoriji vinsti. Otkud, onda, to sablasno pojavljivanje? Simina pretpostavka: ne svi-đa im se mesto na kojem su. Dakle, Simo, družę moj, ne treba da utrošim mnogo snage kako bih požnjeo tvoje odobravanje da jednom za svagda, ti i ja zajedno, prekine-mo pir konjskih duhova, pa ma se kao kos-tokradice i u nevolju zaglibili. Sima, začu-do, i bez preneraženja, pristade.

Spustismo se do Markove kuće. Uzesmo iz šupe par ašova, par lopata. Prekopasmo pola dvorišta. Nađosmo obrise bunara. Radovasmo se. Kopasmo dalje, i dalje, i dalje, bez predaha. Nabasasmo na kosti, na mnogo kostiju, i konjskih i ljudskih. Pova-dismo ih sve, uključiv i četiri zarđale potkovicе. Potrpasmo kosti u neku kesetinu, a potkovicе podelismo, svakom po dve, za

uspomenu. Uputismo se ka negdanjem, ka pravom konjskom groblju, da tamo rijemo. Ponesosmo sa sobom ašove, lopate. Opet kopasmo. Naletesmo na još više kostiju. Pridružismo im one iz kesetine. Zatrpasmo ih, poravnasmo zemlju, trijumfalno.

Vratismo se, izmrcvareni ali zadovoljni, na Siminu Utrinu na koju se već beše razlegao mrak. Mene spopade glad, Simu groznica. Zapalismo i džarasmo vatru. Svetlost otkri plikove na mojim zimljivim rukama, a čireve na Siminim ručerdama. Dohvatih se, potom, još jutros pripremljenog sendviča, a Sima se predade pravljenju čaja od nekih lekovitih travurina. Groznica ga ubrzo napusti. Dođe tad vreme za ispunjenje datog mu obećanja. Legoh nauznak na prostirku, prekrih se ćebetom, pomolih se Bogu da ne zaradim kakvu šugu, prepustih se svojevólji tobož ogledljivih a zasigurno dokonih oblaka, dok Sima, mučenik, ostade budan da pod mesečinom prati nemirno preletanje zgusnute vodene pare iznad mene.

Ulazim u neki noćni klub. Zagušljivo je, zadimljeno, krcato ljudima. Svi me pozdravljaju, ulaguju mi se. Nikog ne poznajem. Zbunjen sam, smešim im se, glas ne ispuštam. Prilazi mi, najzad, jedno poznato lice.

Pet Metini me tapše po ramenu, traži moj autogram. Potpisujem se, ćirilicom, kao Džimi Hendriks. Zahvaljuje mi se i gura me, grubo, ka vratima kluba. Izbacuje me izustivši: „Tako je krasno nepoznavati te“. Našav se potpuno sam na osvetljenoj ulici, krećem u šetnju. Hodam sredinom, čudim se što nema poprečnih ulica, parkiranih automobila, uopšte ljudi, što su sve zgrade napuštene, niske, jednoobrazne dvospratnice, a pločnik neravan. Kraj ulice čini mi se nedomašiv. Odjednom zastajem, ničim izazvan udaram u uživanje. Do ušiju mi dopire prekora: „Lumpadžijo, prekidaj! Ne troši se budzašto!“ Tek što navukoh pantalone, pod mišku me uhvati jedna prelepa, vedra, modroplavih zenica, grimiznocrvene i duge kose i sva u belo obučena gospođa od nekih četrdesetak godina, pa me povuče za sobom do najbližeg ivičnjaka. Sedosmo. Nakon što me ščepa za bradu kako ne bih odvrćao pogled od njenih prozorljivih očiju, blago, zvonkim glasom, reče: „Ne nadaj se onome, nego dobro me slušaj! Zovem se Noja. Došla su poslednja vremena. Svetu sledi propast. Nijedan čovek, nijedna čovečica, niti zver, niko sem travčica neće preživeti. Od vaših dela opstaće jedino mudro

probrane, u kovčege zabravljene i duboko u zemlju zakopane knjige. Tebi je, među izabranima, određen mali zadatak. Naime, poverićeš zemlji na čuvanje sabrana dela Miroslava Mike Antića. Jednog kosmičkog dana, kad se planeta oporavi, naseliće je bolji od vas, a ti će naslediti ono najbolje od vas. Veruj mi, mimovoljno ti ovo saopštavam. Vodiš poprilično šarenkast i neuredan život, ima dosta drugih koji su dostojniji takve jedne zasluge. No ja se ne pitam. A da se pitam, ti se ne bi ni probudio iz ovog sna. Sikter, drkadžijo, sikter na javu!“

Na javi me je, posve pripravan, čekao Sima. Tresao sam se od zime, ili od straha, ili od oboje. Skuvao mi čaj od majčine dušice. Zabranio mi da mu prepričavam svoj san, ne bi li me uverio da ga je, kao na filmskom platnu, mogao pratiti na odmićućim oblacima. U trenutku kad sam počeo da sanjam, i da nešto buncam, reče on, uspori nada mnom jedan prljavobeli, gojazan, naborani oblak, te se stade s mukom uobličavati. Dugo se ništa nije razaznavalo, a onda se za tren pojaviše dve kovrdžave glave, jedna sasvim bela, druga više siva, pa između njih nekakav ogromni žičani instrument nalik na tamburu o koji se one zubima oti-

maše. Pobedu je izvojevala bela glava, jer ona još neko vreme zadržaje oblik, a siva ničice, s poslednjim pogledom na moje opruženo telo, nestade. Simino tumačenje: ja sam ta siva glava, koja želi da odustane od nečega velikog, jer zna da tome velikom ne može ništa da doprinese. Naiđe, tad, drugi, veći, bezmalo pravougaoni oblak – čije je unutrašnje konture mesečina otkrivala kao mapu dugačkog, jednouličnog, u bež obojenog naselja s ušorenim obitavalištima – koji nonšalantno odgurnu svog prethodnika, da bi se i sâm neko vreme svojom pravilnošću nadimao ponad brda na kojem sam spavao. Svoj je oblik počeo da gubi rasipajući se najpre po krajevima, kao dušek koji se lagano ispumpava, e da bi ustupio mesto jednom krilatom oblaku. Simino tumačenje: doživljavam sebe kao učmalog, besperspektivnog rasipnika, a tako me, na žalost, doživljava i nebo; ne nazire se nada, makar ne ove noći; a pojava oblaka sa krilima za nefomanta označava predskazanje koje nadilazi puko lične sudbine, koje je po sebi neprozirno jer hoće da takvo ostane, te bi bilo najbolje da prećutim taj deo svog sna.

Užas determinizma! Od svega ću dići ruke, Simo, ne samo od muzike! Ima da ti se naselim ovde, da ti uzurpiram utrinu, da te uzmem za učitelja! Ne boj se, šalim se! *Carpe diem*. Mogućnosti, Simo, mogućnosti, zbog njih dišemo, pa makar ih i ne iskoristili! Cenim tvoje opskurno umeće, ali sad, nakon što si ga s uspehom demonstrirao, svoje lutanje cenim još više. U njemu ima više znakova, više značajnosti nego u svim tim sićušnim i sitničarskim obeležjima za koja se ti i Magdalena hvatate i...

Ne beše još svanulo, a ja se istrtljao... Moje brzoreko, plitkoumno ja... Muk... Pucketanje ugaraka... Ispotiha, bojažljivo ga posmatram... Na pristojnoj sam udaljenosti od silnih mu pesnica... I brži sam, ako zatreba... Tu su ašovi, lopate... I potkovice, ako zatrebaju... Ne znam šta smeram... Nardurena ćutnja... Utonuće u patnju... Sline ispod šopavog mu nosa... Izmrvario se zbog mene, a ja ga prisilio još i da klone... Ja, niski račundžija...

Nagovestio si mi da znaš, prozbori najzad pomalo unjkavim glasom. A i raspitivao si se o meni, zar ne? Istinu si čuo, ne poričem. Ne ljutim se, ne brini. Dobar si ti dečkonja, zevzeku jedan! I u pravu si. Ne treba

da okačiš gitaru o klin, makar od nje i ne bio plodouživalac. Nikada to sebi neću oprostiti, to silovanje. Vidiš, sudbina je posle trenirala ironiju na meni. Brakorazvodna parnica trajala je nekoliko meseci. S preljubnicom sam sve to vreme delio krov a da nismo razgovarali, a nekmoli voleli. Posle sam, naravno, morao da se iselim iz njene kuće. Stvari, ono malo stvari, odneo sam kod moje jedine rođake – tetke Kaje. Po izrazu tvog suvonjavog lica, rekao bih da znaš o kome govorim. Čitav svoj život provela je, moja kostobolna jadnica, u osami. A onda joj se iznenada pružila prilika da o nekome brine. Ne mislim na sebe. Ja sam joj malo, svega tri dana, bio na teretu. Čim sam stigao kod nje, nagrnula je da mi priča o Magdaleni. Pokazivala mi njene fotografije, hronološki, od kolevke do sahrane njenih roditelja. Zamisli samo kako sam se osećao: vrata do vrata, napasnik i njegova žrtva. Kaja je, na moje zaprepašćenje, želela da me upozna s njom. Vešto sam to izbegao. Samo sam jednom čuo njen ljupki smeh – koji mi je, uzgred budi rečeno, tad parao stomak – kako se razleže hodnikom zgrade. Ali pomno sam propratio priču o rasporedu njihovog viđanja. Kaja je imala

ključ od njenog stana, redovno ga čistila, donosila joj ručak, prala joj rublje i ostale krpice, išla u nabavku za nju, punila joj frižider, i tako dalje. Iskoristivši u nekom trenutku odsustvo i jedne i druge, upao sam nakratko i neopazice u Magdalenin stan. Ne znam zašto. Kao da sam nešto tražio. I našao sam. Njen dnevnik. Nisam imao vremena ni da ga prelistam. A želeo sam. Pogledao sam kroz prozor. Ugledao kopirnicu. Sjurio se dole da kopiram njen dnevnik. Trčao gore da ga pažljivo vratim na mesto. Spakovao sam svoje stvari, uključujući i spiralno ukoričen Magdalenin dnevnik, sačekao Kaju da se odnekud vrati, zahvalio joj se na gostoprimstvu, vadio se na poslove i dane, nesretnu je od srca izljubio, te izleteo a da joj se više nikad nisam javio.

Doputovao sam, ne znam zbog čega, u Sremske Karlovce. Iznajmio sam sobu, dovoljno memljivu da se u njoj osećam prijatno. Čitao Magdalenin dnevnik, i čitao, i čitao, sve dok najinteresantnije delove nisam naučio naizust. Bilo je tamo svakakvog bučkuriša: pesme, uglavnom lirske, uglavnom loše, prozni zapisi neujednačenog kvaliteta, prepričavanje klasičnih književnih dela, ostrašćeni izveštaji s fudbalskih uta-

kmica, podsmevanje logopedskom zanatu, gomila šarmantnih opaski o ličnim homoseksualnim i heteroseksualnim iskustvima, a s tim u vezi forsiranje fetiša pazušne ričkastosti, pominjanje nekakvog sisovajarstva, pa vremenske prognoze, a s tim u nekakvoj ili nikakvoj vezi podrobna, mahom od majke-nefomantkinje nasleđena, uputstva za dešifrovanje oblačnih oblika i figura, slabo potkrepljene tvrdnje o porastu broja oblakočataca. Bilo je, dakle, svačega, ali ni pomena o meni. Devojka je najdetaljnije moguće opisala traumatičan susret s nekim već pokojnim policajcem, svojim prvim silovateljem. Toliki verbalni izliv mržnje niko nikad nije čuo. A tu je i neverovatno naslađivanje njegovom smrću, nedelo uriniranja preko njegovog groba. Šta sam drugo mogao pomisliti sem da za mene još ne može da pronade valjan rečnik. Vreme je prolazilo, nerado sam izlazio u varoš, do reke, nerado ustajao iz kreveta. Vođen Magdaleninim uputstvima, najvećma sam kroz prašnja prozorska okna posmatrao oblake, sve dok nisam poverovao da u nefomantiji možda ima neke istine. Onda sam jednog dana izašao, izmirio račune, te krenuo da šetam po Fruškoj Gori, potpuno besciljno.

Jedne me je noći, usred šume, taman kad sam na finu mahovinu naslonio glavu i od umora kao zaklan zaspao, uhvatila provala oblaka praćena grmljavinom. Probudio sam se tek u zoru, sav mokar. Imao sam šta da vidim: grom je spalio moj ranac, u kojem se nalazila i kopija Magdaleninog dnevnika. Vrlo brzo me je obuzela groznica, visoka temperatura, a za tim i halucinacije, u kojima je zamišljanje Magdalenine mržnje prema meni odigralo presudnu ulogu. Dohvatio sam jednu toljagu, verovatno neku poveću granu koju je grom tokom noći otkinuo s obližnjeg drveta, te se s njom iz sve snage opalio po vilici. Sve što je, potom, usledilo – nevažno šta – pred tobom je. Pretvorio sam se u ovo što sam sad.

Zagrlio sam ga oko smrdljivog vrata. Zapahnuo me, celog me usmrdeo. Zaridao je. Orilo se Fruškom Gorom. I ptice su umuknule.

Jutro je bilo sunčano, bez oblaka. Sremljani su pohitali na uranak. Proplanak koji smo Sima i ja izrovali zasigurno će zaobilaziti. Rekoh mu to, da ga malo razveselim. I razveselio sam ga. Ptice su, patetično, iznova zapevale.

Misliš li da ću opet čuti mrtve konje?, upitah ga. Tek kad umreš, odgovori šeret-ski.

Pre nego što sam se zaputio kući, svratio, sa sve ašovima i lopatama, do lokalne kafane/krčme, naručio čorbast pasulj. Posle snosio posledice, istuširao se, pa, uz Metinija, čistio potkovice od zemlje i rđe. Lepe su, znalački iskovane, s utisnutim a izbledelim amblemom propetog lipicanera s obe bočne strane čelika, ispod čega na nemačkoj gotici sitno piše naziv, pretpostavljam, ergele: *Lyra*. Valjalo bi ih prodati nekom antikvaru, pa od dobijene sume kupiti novu gitaru.

Pred spavanje započeo jednu setnu, odviše setnu, pesmu:

Pod fenjerom
Mazim se ja...

10. MAJ 2001.

U Kajinom stanu...

Kaja sprema prženice („pridodaj im kačkavalj, crne masline, kiselu pavlaku, natrljaj ih belim lukom – i eto ti esencije zdravlja“). Magdalena se čudi što ranije nije pregledavala Kajine porodične albume, ispunjene gusto zbijenim, ponegde naklobučanim, crno-belim fotografijama. Siromašno, garavo detinjstvo. Skromno devojaštvo. Nije bila lepa ni kad je zadevojčila. Povukla je na oca, žmirkavog, debeljuškastog brkajliju šiljatog nosa, oružara po zanimanju. Sestra joj, naprotiv, ista majka: tankonoga i tankovrata, sva u loknama, krupnih svetlih očiju, voštane puti. Kajju svuda, čak i kao devojku, prati mala, žgoljava, čupava krpena lutka, sa krivo zašivenim okicama i izbleđela osmeha. Šta se s njom dogodilo? Izgubljena pri selidbi. Nепреžaljena. Da li joj ja dođem kao neka nadoknada?, pomisli Magdalena. Prebira, na koncu, po jedinom albumu sa fotografijama u boji.

- Ko ti je ovaj, Kajo?

- Na koga to, srdo, tako uzbuđeno upireš tim masnim prstom?.. Čekaj da uzmem naočare... A taj... Jao meni... Vidi ga tu neobrijanog... To je Sima, jedino dete moje pokojne sestre... Kud me podseti na njega, nesretnika... Joj, presešće mi ove divne prženice... Otkako se razveo, nema ga da se javi... Ne znam ni gde je, ni šta radi, ni da li je još žive... Mnogo nasekiran, prevaren, bez dece... Patim zbog njega... Htela sam da te upoznam s njim kad je ovde dolazio, ali on se tome opirao kao da mu pretim smrću... Sve sam se nadala...

- A kada je ovde dolazio?

- Kad ga je, nakon razvoda, ona nevernica izbacila iz kuće... Pre tri godine i kusur... Otad ga nisam ni čula ni videla... A zašto pitaš za njega, srdo moja?..

- Zato što me je tvoj sestrić silovao, i bes-krajno mu hvala na tome...

11. MAJ 2001.

Ponovo u Kajinom stanu...

Ušla sam ovde negde oko podneva. Telo sam, gospodine inspektore, zatekla upravo ovako kako ste ga Vi i hitna pomoć zatekli: na kanabetu, poluzgrčeno, glava utonula u anatomski jastuk, koji sam joj ja svojevremeno darovala radi umanjivanja tegoba okoštavanja, a na koji joj s levog ruba razmaknutih usana još uvek kaplje pena, desna ruka nalakćena na naslon, šaka presavijena na dole tako da palcem dodiruje preko stomaka rasprostrte korice narodnog kuvara, a leva od ramena visi ispružena u vazduhu, iz čije šake uspravno viri hemijska olovka zaglavljena između srednjaka i kažiprsta, oči široko otvorene, zenice beživotne i prevrnute nadesno, dok su noge skupljene, kolenima gužvajući onaj papir između njih.

Ne, nisam se starala o njoj... Pre bi se obrnuto moglo reći... Tretirala me je kao što de-

vojčice tretiraju svoje lutke... Udovoljavala mi je kao najbrižnija majka... Bila sam, tako reći, njena usvojenica... Nedavno je doživela pre-dinfarktno stanje... Ne, ne znam šta je moglo izazvati ovaj fatalni napad... Višak holesterola?..

Naravno da me zanima šta piše na tom papiru... Pričekajte da me popusti ovo grcanje... Oporuka?.. Niste sigurni da li je precrtano ili podvučeno ime njenog sestrića kao naslednika stana i svih stvari u njemu... Kako ja mogu da znam?.. Nas dve nikada nismo pričale o meni kao o eventualnoj naslednici... Ja imam svoje gnezdo...

Pronađite ga, molim vas, kako znate i ume-te... On i te kako zaslužuje ovaj stan... A kad ga nađete, častim Vas, vodim Vas na utakmicu...

21. MAJ 2001.

Primi moje saučešće!

Znam koliko ti je značila, koliko si ti njoj značila.

Para me nelagoda što sam za to doznala od Marka. Nisam, povrh svega, zaslužila da me ignorišeš. Trebalo je da me zoveš, došla bih na pogreb.

Reče mi da si u poslednje vreme slabovoljna, spremna na kavženje, štura u svemu. Da niste vas dvoje na nekom presečištu?

Ako te to uopšte zanima, pomirila sam se sa trudoljubivim Ognjenom. Izlazim u susret njegovoj „umetnosti“. Nešteditimice nasrće na moje grudi, premažuje ih onom smolastom, uljastom tvarju, pa ih obmota zavojem kako bi obrazovao ocedak, ili opnu, ili ljušturu, bog će ga znati. Pa me još naturi preko one stege, manevriše tim obručom kao igračkom, a ja sikćem li sikćem. Atakuje, ta uštva, na moje tkivo iscerena lica. Ruku na srce, razgibljujuće sve to deluje.

Stan nam je ceo ispregraden terakotastim sikama, ni pedalj kvadrata nije prazan. Juče sam se spotakla o jedan par mojih „primeraka“, sela preko njih, razbila ih. Plakao je dva sata bez prestanka, drekavac jedan!

Organizovali smo njegovu prvu izložbu pod nazivom: „Bez sisa nema života“ (iliti: „No Teats, No Life“). Teodora i ja smo animirale goste, dopola nage skakutale po galeriji, a sve s ciljem da se što god proda kiparskoj baraberiji. Prodale su se samo precvetale dojke. Moje eksponate, po običaju, nije ni izložio.

Usledila je terevenka kod kuće. Teodora je od pijanstva brzo zaspala. Popustila sam tad, i sama pripita, pred Ognjenovim nasrtajima. Ipak je on, i samo on, „obožio“ moje telo. Pardon, delove mog tela.

Krijemo se od Teodore. Disciplinovan je. Čudna je naša sklopka.

Nemoj očajavati. Budi bolja prema Marku. On je pravi čovek za tebe.

*S ljubavlju,
Tvoja S.*

*P. S. Prepoznaješ li katkad moj lik u nekom ri-
dem oblačiću?*

22. MAJ 2001.

Simu već nedeljama grize temperatura. Podnosi je na nogama. Ispijenog je lica, a podočnjaci mu iste boje kao prljavština ispod njegovih noktiju. Koža mu na rukama porozna, ispucala kao lak na telu moje patničke gitare. Odbija lekarski pregled.

Rekoh mu napokon, nakon desetak dana promišljanja, za Kajinu smrt. Slagao sam ga da mi je tek danas javljeno. Utom je hranio prepelicu, koja je istovremeno kakila po obodu njegovog ćebeta. Zastao je, ne pogledavši me, prekrstio se i duboko zamislio. Kao da je prečuo moje sledeće obaveštenje da je nasledio tetkin stan. Pridigao je prepelicu, poljubio je u kljun, nežno je spustio na travu, a ona nekud veselo otrčala. Pola sata je, žmureći, ćutao, a ja ga strpljivo čekao da se prene.

„Napravio sam ti kovčeg od hrastovine kakav si hteo“, iznenada prozbori štrečnuvši me. „Po metar u svim dimenzijama. Čvrst je, izdržljiv. Ne znam samo za šta ti

treba, ali slutim spregu s onim tvojim snom. Ma, briga me! Nosi ga, tvoj je!“. U znak zahvalnosti, izljubio sam mu obe čvornovate ručerde.

Magdaleni i Marku, koji sutra namenski dolazi ovde, i dalje prećutkujem Simu. Ne znam koliko ću još izdržati.

Želim da se nakalemim na gitaru, ali ona mi nikako ne stiže...

Želim da se nakalemim na Ljubicu, ali opet i na Valentinu...

O, potrepštine moje, kako vas namiriti?

24. MAJ. 2001.

Sačekaao sam ga juče na stanici. Odmah je na mene sasuo mlaz psovki što sam ga naterao da, mimo pleha gibanice, dovuče sve Mikine spise. Objašnjenje sam odložio za kasnije, kad ga prođe jed.

Istrpeo sam šegačenje. Da, nisam normalan što se povodim za glupim snom, ali hoću, moram da se rešim tog tereta. Kupiću sebi, za rođendan, drugi komplet sabranih dela.

Pedantno sam naređao knjige u kovčeg, koji sam, potom, odozgo zakovao ekserima.

Izađosmo u dvorište. Ne, nisam se bacio u baštovanluk, nego sam se ovde, usred tvog cenjenog imanja, borio s mrtvim konjima. Još se naziru tragovi te borbe. Ne smeј se, Marko, tako iscrpno, sačuvaj snagu za iznenadno aktiviranje gorušice i žiganje ratne rane!

Otkopasmo tlo ponad bunara, bacismo kovčeg u njega, prekrismo ga zemljom. Oprosti mi, Miko, to je Noji za ljubav!

„Šta bih dao“, reče Marko posle polučasovnog odmora, „da pronađem Magdinog napasnika!“ Čutao sam. „Martine, ona je, izgleda, luda. Sparušena je kao cveće koje stalno kupuje, ali o kome uopšte ne brine. Umesto da ga mrzi, da ga sudski goni, da mu se, na kraju krajeva, popiša, kao onom, po ličnosti, ona ga brani, možda ga i voli. Da li si znao da je nosila njegov plod, da je abortirala po nalogu tada još žive majke, dakle ne po svojoj želji? Šta da radim?“ Čutao sam. Ne voli ga ona, pomislih, jer ga ni ne poznaje, već ga samo instrumentalno vrednuje, jer ju je, čudnim sticajem okolnosti, oslobodio kompleksa, to jest mucanja. Kako god bilo, hvala ti, Marko, na ovim informacijama, moram ih preneti Simi, vratiti ga u kolosek, povratiti mu volju za životom...

Znam ga, rekoh. „Molim?“ Poznajem ga, prijatelju. Družim se s njim. „Molim?“ Vidiš li ono brdo? Tamo on živi. Neverovatan, divan čovek.

Udarac pesnicom po bradi. Nesvestica. Priviđenje: Noja mi, sva radosna, nabija kornet s dve kugle sladoleda od vanile na čelo. Buđenje: Marko mi, sav namrgođen,

stavlja led na slepoočnice. „Povedi me tamo gore!“

Čim se pridigoh, kroz poluotškrinuta vrata kuće sramežljivo proviri jedna od monahinja, te se s ustezanjem usudi da zakorači unutra:

„Pomoz Bog, i oprostite, mladići, što upadam nezvana! Ti me, mladiću, prepoznaješ, jel' tako? Poslata sam da ti saopštim rđavu vest. Sima je prošle noći preminuo. Kako doktor po uviđaju reče, najverovatnije od upale pluća. Posumnjale smo da nešto nije u redu, jer ptice još od zore ne pevaju. Zatekle smo ga na mestu na kojem je ponajviše obitavao, na prostirci potrbuške opruženog, do pojasa nagog, tik uz garež ugase vatre. Na gola leđa je pljuvačkom prilepio jedan rukom sitno ispisan papir, naslovljen kao 'Testament', ispod čega u zagradi stoji 'Povereno Martinu na čuvanje'. To si ti, mladiću, zar ne? Nemoj plakati! Bog ga je, nesretnika, sad uzeo pod svoje. Samo da ga sahranimo kako valja, pa će mu se duša upokojiti. Sahrana će biti sutra ili prekosutra, na njegovoj utrini, po njegovoj želji, nakon što se utvrdi pravi identitet tog svima nama tajnovitog pokoj-

nika. Uostalom, sve tu piše. Evo, uzmi! Ispoštuj njegovu volju! Zbogom!“

A u „Testamentu“ piše:

„Zovem se tako i tako. Nisam bez prošlosti. Nekad sam bio krepak i bezbrižan. Voleo sam svoju ženu. Ta je ljubav iznevena, ne mojom krivicom. Zgrešila je s mužem rođene joj sestre Valentine. Otad pamtim samo svoj sunovrat i zlo koje sam naneo jednoj nedužnoj devojci. Nisam učinio ništa da se iskupim. Neka se proveri istinitost tvrdnje da sam nasledio stan pokojne mi tetke Kaje. Ako je to tačno, moja je volja da taj stan pripadne njenoj susedkinji Magdaleni, a koja je devojka što sam je jedne letnje večeri, uz žamor talasa i glasova u glavi, zlostavljao. Neka mi ona oprost, ako može. Od ostale imovine posedujem samo dve konjske potkovice. Ostavljam ih svom jedinom prijatelju, Martinu, da mu sreću donesu, ako do sreće drži. Martine, naći ćeš ih na onom proplanku, površno zakopane. Oprosti mi što odlazim bez poslednjeg pozdrava. Sahrani me, uz pomoć sveštenstva, na mojoj utrini. Pogledaj, dečkonjo, kadgod uvis u nebo, možda me prepoznaš u ponekom oblaku...“

26. MAJ 2001.

Danas smo ga sahranili. Pre toga je neki inspektor potvrdio njegov identitet, te čestitao Magdaleni na proširenju imetka. Ona je, kako sama veli, u crnini još od Kajine smrti. S nevericom je, gotovo ne trepnuvši, posmatrala mrtvog Simu, ne mogavši da ga poistoveti s nekada mirišljivim „stručnjakom za logopediju“. Svi smo bili plačevni, čak i Marko, proprativši u molaskim tercama, pa čas u kvintama čas u oktavama, ali, statistički gledano, ponajviše u nenosnim malim sekundama, Magdalenino višetonaliterno naricanje. Ptice su svečano pevušile. Sačekao sam da se inspektor, pop i monahinje povuku kako bih održao posmrtni govor.

„Evo, sada, pred ovde prisutnom Magdalenom, koju si svojevremeno u svom strašnom magnovenju, dakle nehotice, pipao kako si je pipao, i pred njenim dečkom Markom, koji je žudeo, gazivši nemilice preko svog najboljeg drugara, da te čak i mrtvog izmlati, izjavljujem da sam, u

blaženom neznanju, delimično osvetio tvoju patnju, time što sam nebrojeno puta spavao sa ženom ljubavnika tvoje žene, to jest sa Valentinom. Pravda je konačno zadovoljena. Počivaj u miru, prijatelju moj! Boljeg čoveka od tebe nikad nisam upoznao. Nedostajaćeš mi mnogo, neizmerno. Nikad te neću zaboraviti. Često ću posećivati tvoj grob. I hvala ti na ovim potkovicama! Izvesno je da će mi one doneti sreću, jer ću, kad se sve sabere, od njih kupiti novu gitaru i krenuti ispočetka. Slava mu!“

Pregovarao, malo docnije, sa Magdalenom da mi s jeseni, po povoljnijoj ceni, iznajmi svoj novi stan. Oprostila mi nekako, tik pred njihov put nazad, prećutkivanje. A ja Marku onaj udarac.

„Martine!“, obrati mi se Magdalena ovog kišnog popodneva pod nastrešnicom staničnog perona za Beograd, „Da li ti u glavi odzvanja: Petrovna?“ Ne, zar bi trebalo? „Hvala ti, Marko, što si to prepustio meni! Častim te utakmicom. E, pa, Martine, crveni karton! Ljubica više ne nosi devojačko prezime“.

4. JUL 2001.

Sanjala sam kako lebdim iznad Kajinog stana. Kaja me odozdo, s prozora, gleda i poziva na vrući prebranac, čvarke, ajvar i baklave. Odjednom s visina, zaparavši svetlojubičasto nebo, do mene doleće Sima, s asimetrično nasadenim kerilima što kao da mu izrastaju iz pluća. Crnpurast je, dugokos, zabrinutog pogleda ispod sastavljenih veđa. Hvata me panično oko struka, nežno me kroz prozor unosi i spušta pored trpezarijskog stola. Za stolom sede Kajin otac, koji između nogu drži i bledožutom kuhinjskom krpom glanca neku starinsku pušku, izgovorivši: „U moje vreme puška ne bi uzalud opalila“, Kajina majka, koja, uljuljkujući u svom kerilu devojku što podseća na Kajinu sestru, neprestano ponavlja: „Tebe sam uvek više volela“, i Kaja, starijeg izgleda od svog oca i svoje majke, koja, sva postidena i pognute glave, podbratkom o grudi gnječi svoju krpenu lutkicu. Sima mi naređuje: „Sedi! Jedi!“ Dodiruje mi, maži mi trbuh, nervozno kruži oko mene, pocupkuje. Nešto se unutra drmusa. I dalje stojim, buljim u svoj stomak, bojim se da ga dodirnem. Okrećem se upitno ka Kaji, koja utom hrani, nekom kašom od keksa, svoju oživelu lutku. Lutka mi, bojom Kajinog glasa, veli: „Poslušaj

Simu, srdo moja! Sedi! Jedi! Ako ti ovaj meni izaziva mučninu, uzmi domaće sezonsko voće. Južno je previše kiselo“. Umesto na jedinu slobodnu stolicu, sedam na ivicu stola pokraj Kaje. Iz neke duboke, sisolike, nasred astala postavljene činije sa piramidalno naredanim voćem, odabirem crvenu breskvu što štrči na vrhu. „Baš si tako rumena, kao ta voćka“, izusti lutkica. „Ubuduće izbegavaj ivice!“, savetuje me Sima. Onda dodaje, ponovo mi dodirujući stomak: „Ovaj sklupčani nanos nećeš sastrugati. Pogledaj u onaj podbuli, bucmasti oblak. Pregiba se pred oluju. To si ti. Postaćeš rizničarka, potporanj života. Putokaz odnosi prevagu nad nemarom. Ova kopča unutra, ova čaura ili, ako hoćeš onako kako voliš, ova fudbalska lopta, jemstvo je da kovitlac zanavek šalješ u ćošak. Ja sad moram da otfijučem. Povešću Kaju sa sobom, a lutka ima novu majku“. Njih dvoje odletoše, a Kajin otac triput zapuca za njima.

Budi me Markovo hrkanje. Bauljam po mraku, odlazim do kupatila. Povraćam.

Budim Marka. Saopštavam mu da sam trudna.

Navaljuje na mene.

Voli me.

Volim ga.

6. JUL 2001.

Hm... Ne stoji ti ta bradetina. Čini te mršavijim, zapuštenijim. Sav si, bre, zgasnuo, iako se više ne žališ na glavobolje i bolove u kičmi. Da li to u tebi raste tendencija da oponašaš pokojnog Brđanina? Nek ti bude! Budi rugoba, što ružnija, ako ćeš tako biti zadovoljniji.

Evo, donosim ti, već po navici, gibanicu, novac, ali i pojačalo i predugo čekanu gitaru. Mislim da, ovako sklepana, nije više ono što je bila: pitka, vihorovita, razigrana. Sad se taj krpež nekako uklapa u ovu sumračnu atmosferu. Neka ti posluži kao rezervna, jer sam napokon našao antikvara koji je zainteresovan za potkovice. U stvari, našla ga je Magda, i to preko onog čika inspektora. Vodila ga je na neku revijalnu utakmicu, pošto joj je pomogao da se papirologija oko stana završi u najkraćem mogućem roku. Zatečena obostranim manjkom imaginacije u pogledu iznalaženja zajedničkih tema za razgovor, zapodene priču o tvojoj iskopini kao kuriozitetu. Na prečac se ponudio da pomogne, uz vajdu za sebe. Trećina svežnja njemu, ostatak tebi. Šta si se uskopistio? To je,

ipak, nesrazmerno račvanje dobitka. Iskamčiću taman toliko da pazariš vredniji instrument. Sâm ne bi mogao ništa da uradiš. Država stavlja šapu na grabež rariteta, ali pojedini državni službenici imaju više razumevanja za tvoje potreptine. Malo podzemlja, mnogo veselja. Da li, tunjavče, možeš da zamisliš boljeg prijatelja od mene?

Uspeo sam. Zatrudnela je. Źeli da rodi. Iako ne priznaje, osećam da me je zavolela. Strpljenje se isplatilo. Cmizdrim od sreće kao detence, krijući se od nje.

Bili smo juće na razgovoru za posao. Prošli smo. Upuštamo se u učiteljvanje, zajedno, u istoj školi. Prećutali smo trudnoću, inače od njenog zaposlenja ne bi bilo ništa.

Kajin stan je u rusvaju, uveliko se renovira. Prilikom izbacivanja starudije, između ostalog i jednog tamnobraon regala, pronašli smo, zaglavljenu između dve fioke, jednu malu, krpenu, krajnje neuglednu lutku, koja je, prema Magdinim rećima, obeležila Kajinu mladost, a smatrana je izgubljenom. Oprali smo je, uz sav rizik da se raspadne, jer će ta lutka, ako dobijemo žensko, biti prva bebina igraćka, i to po Magdinoj želji, kojoj se, po pravilu i ma kakva bila, ne suprotstavljam. Jasno ti je da nećeš moći tamo da se useliš. Krivo mi je, ali treba

da znaš da skupoća potrepština za bebu daleko nadjačava našu benevolentnost da izađemo u susret tvom neukrotivom egoizmu.

Ognjen mlati pare na Kipru, preteći da pre-raste u glavnu atrakciju tamošnjeg lokalnog turizma. I ponovo, u potaji, muze svoju muzu.

Valentina je, ta tetkica zarozana, zatvorila *Darmar*, bez oprostajne svirke, ma bez šušnja najave kraja, a *Gurmani* ti poručuju da će se tvoje distorziranje, čim pre, opet slavodobitno razlivati preko zidova nekog džez podruma.

Ljubica će sa svojim mužem, pijanistom, održati koncert na jesen. Tvoja ravnodušnost nagoveštava bolje dane, okončanje tvog, u suštini, paradnog zapta.

Zasviraj, prijatelju, što glasnije, probudi i mrtve!

7. JUL 2001.

ZAZIV

Zazivam Muze
Glupače antičke
Da ipak čuju
Šta imam da im kažem

Ištem od vas
Da zadnjice svoje debele
U jaruge izmetske smestite
I da odande podržite
Svirku groznu što se sprema

Čik me ne poslušajte
Romor ću, štrobot, škrgut
I škripu ispuštati
Vama u čast

ODZIV

Pomno razmotrivši
Zahtev tvoj nečasni
Odlučismo da, nauštrb pravde,

Poslušamo te

Nek ti to, mekušcu,
Bude poslednje
Što ćeš od nas oteti
Pa se opet vrati
U glib svoj smrdljivi

A mi ćemo na brodovlju
Potom daleko u izgon otići
Oдахnuće u daljini naći
Gde tvoja vika i zakeranja nesnosna
Ne stvaraju grčeve i čvorišta stomačna

Otpij, dakle, još ovaj gutljaj muzike
Pa se posle
Sâm snalazi
Antitalentu podzemni

10. JUL 2001.

AGENDA

(provizorna; važi do povratka u
Beograd)

5.00. Buđenje (skok na zvonjavu budilnika)

5.01. – 5.05. Umivanje i mokrenje (bezinteresno držanje uda, bez slobodnih asocijacija)

5.06. – 5.30. Gimnastika (prvo: razmrđavanje zglobova; drugo: sklekovi – u tri serije po 25; treće: čučnjevi – u tri serije po 20; četvrto: trbušnjaci – u tri serije po 20; peto: zgibovi – u tri serije po 20)

5.31. – 6.00. Ispijanje kafe na terasi; maksimum dve cigarete; meditacije o slobodi volje, ili o relaciji identitet–razlika, ili o odnosu između bića i postajanja, ili o problemu indukcije

6.01. – 6. 30. Pražnjenje, uz Getea, ili Fukoa, ili Vitgenštajna, ili Hajdegera

6.31. – 7.00. Doručak (na terasi; pecivo ili burek iz obližnje pekare, ili nešto suho-

mesnato, ili viršle – najviše dve, ili jaja – najmanje tri kuvana, i čaj, ili jogurt, ili čokoladno mleko)

7.01. – 11. 30. Spremanje ispita iz ontologije, opšte metodologije, poststrukturalizma (redosled nevažan; po jedna cigareta na svakih pola sata)

11.31. – 12.00. Užina (voće, ili živa šargarepa, ili živi kupus)

12.01. – 12. 20. Penjanje do Simine Ut-rine

12.21. – 13.00. Tihovanje (u sedećem položaju) kraj Siminog groba; posmatranje oblaka (u ležećem položaju), ako ih ima (izmrviti i ostaviti hleb za prepelicu; popu-šiti maksimum dve cigarete)

13.01. – 13.15. Silazak na bazen

13.16. – 15.00. Bazen (plivanje – uzduž i popreko, sladoled i kafica u hladovini, ma-ksumum tri cigarete, iščitivanje beležaka za ispite; posle izlaska iz vode namazati se najjačim zaštitnim faktorom; ne buljiti u divna, mlada tela, a pogotovu ne buljiti u ne više tako mlada, no ipak divna tela)

15.01. – 15.20. Pešačenje, laganim tem-pom, do prodavnice (čuvati se popodnevn-e jare; staviti šešir na glavu; odignuti šešir

pri pozdravljanju komšiluka), kupovina potreština

15.21. – 15.29. Od prodavnice do kafane/krčme

15.30. – 16.29. Ručak (obavezno pileća supa, obavezno meso – nešto s roštilja ili bečka šnicla, uvek šopska salata, ponekad pasulj ili grašak ili krompir, ponekad neki voćni kolač); jedna cigareta posle ždranja

16.30. – 16. 35. Od kafane/krčme do kuće

16.36. – 17.05. Pražnjenje, uz Getea, ili Fukoa, ili Vitgenštajna, ili Hajdegera

17.06. – 17.30. Tuširanje (bez dodirivanja; ne podati se fantazijama kad im vreme nije)

17.31. – 20.00. Svirka (prvo: stakato – pola sata i skale i arpeđa; drugo: legato – pola sata i skale i arpeđa; treće: skidanje Metinijevih fraza – sat vremena; četvrto: ostatak vremena ponavljanje skinutog); nema pušenja

20.01. – 22.00. Pisanje diplomskog, ili asistematsko vođenje beleški (na terasi, uz Metinija; po cigareta na svakih pola sata)

22.01. – 22.29. Večera (na terasi, uz Metinija; isključivo voće i poneki multivi-

taminski sok, ili pivo, ili, naprosto, voda;
jedna cigareta posle)

22.30. – 22. 59. Mokrenje i pražnjenje
(samo uz Getea; ako je baš moranje, popu-
stiti opiranju; nikako ne zamišljati Ljubicu
u strasnom zagrljaju boljševika)

23.00. – 5.00. Spavanje

15. JUL 2001.

AHIJERARHIJSKI SPISAK MOJIH STVARNIH POTREPŠTINA

- Nova gitara – oblik: Fender Stratocaster; telo od jove, boje purpura; vrat od javora; palisandrovo prstopolje, radijusa 16; svi magneti: *single coil*; klasičan tremolo
- Mikina sabrana dela (kupiti za rođendan)
- Nove patike (od prevrnute kože, teget, poluduboke, s ojačanom petom, kadre da podnesu pentranje po obroncima, ili padinama, ili kosinama, ili strminama)
- Konac za zube
- Više džeza (kao načina razmišljanja, swingovanja i sinkopiranja u mišljenju)
- Tvrdoglavo pridržavanje zacrtanog plana (što će reći, dosledno staranje o sebi)
- Gojenje
- Približavanje muskularnom idealu
- Savlađivanje ljubomore
- Savlađivanje pomisli na ljubomoru
- Usavršavanje stakato tehnike

- Komponovanje
- Stihijsko čitanje
- Kroćenje, suzbijanje autoafektivnog nagona
- Oslobođanje od sugestije da su oblaci nešto više od onog što o njima kaže nauka
- Novi notes
- Stihijsko pisanje
- Bolja koncentracija
- Nastavak školovanja
- Posao u struci
- Banatska kuhinja
- Žena koja bi mi pomogla da postanem ono što jesam i da budem ono što postajem
- Ista ta žena, koja bi se zvala Ljubica, i nosila moje prezime

2. AVGUST 2001.

Izvini, rida moja, što ti nisam pisala ranije. Snaga mi varira, a moja bronična tuga lagano iščežava. Ovo telašće u meni... kao da me, ponekad, uznosi...

Nije mi se dopalo kako sam te juče videla na nebu. Bila si okrvavljena, a iz otvorene ti glave ispadali modri žetoni. Plašim se za tebe. Ne bih ti, možda, ni pisala da me strah ne obuzima.

Čuvaj se! Napusti taj posao! Datum ove zloslutnje nije određen. Tvoj se lik gore bio sporo rasipao, pa mi čas te nesreće (ne razaznajem kakvih dimenzija) izmiče. Imaš još vremena da se povučesh. Poslušaj me, molim te!

Kipranka ne zaslužuje da je obmanjuješ. Ognjen ne zaslužuje da ga obmanjuješ. I ti roniš u samoobmani. Dakle, prelomi!

Ja sam prelomila. Nisam više „naša“. Samo sam „njegova“. Nikad nisam bila rumenija, zdravija.

On izgleda bolje nego ikada: kratko podšišan, tako da mu visoko čelo dominira glavom, preplanuo, a plave mu oči isijavaju radost i pohotu dok me gleda, bicepsu mu se s punim pravom razmeću dok me prepustenu steže, niz lepo mu se lice noću dugo slivaju suze

na jastuk i krajičke moje raspuštene kose dok se pravim da spavam...

S jeseni počinjem da radim. I Marko. Sa decom. Da li icemu korisnom možemo da ih naučimo?

Od njega si čula da je i onaj drugi mrtav. Zvao se Sima. Smešnog li imena! Eto, najzad sam ga pronašla, bez pomoći oblaka, skvrčenog u mrtvačkom sanduku, ni nalik onom čoveku što me je obljudio. Volela sam ga, kao što sam volela i Kaju, a na neki način sam ih oboje ubila. Štaviše, satrla sam im ložu, a zauzvrat nasledila njihovu nekretninu. Kako da oslovimo to ironijsko tkanje? U svakom slučaju, u meni ni zrnice kajanja.

Marko je maločas uneo u kuću požamašnu svotu novca, prodavši neke prastare konjske potkovice koje je Martin iskopao na Fruškoj Gori. I ja sam, delimice, upletena u tu ilegalu, no ne bih da te gnjavim detaljima. Sve što mogu da zaključim jeste da potkovice, doista, donose sreću. Makar Martinu, jer njemu ide glavnina novca od te stareži. Hoće, zaludnik, da kupi novu gitaru, a Marko se svojski potrudio da mu je prinšti. Muka mi je od te Markove patološke potrebe da svakodnevno dokazuje vrednost prijateljstva. A obaška to što verujem da u Martina ne vredi ulagati. Ubogi je gitarista, ubogi mislilac. Oblaci mi, pride, o njemu nikad ništa ne govore.

Da li i tebe podjednako sablažnjava saznanje da je ona Martinova odvratuša bila svastika pokojnog

Sime? Zatvorila je, bogu hvala, onu svoju bučnu radnju, ponovo se udala za svog nosonju, koji ju je odvuкао sa sobom negde napolje. Oblaci mi, te moje divne debeljuce, kažu da se ona ovamo više neće vraćati.

Ruska snajka uskoro dolazi. To znači – i Martin. To znači...

Pozdravi Ognjena, i prenesi mu da mi pokatkad nedostaju njegove „masaže“.

Pozdravi i Grkoturkinju (zna li ona uopšte za mene?).

Čuvaj se! Beži s tog posla!

Ljubim te.

M.

14. AVGUST 2001.

Na Siminoj Utrini, na Siminom grobu...

Nemam, Simo, družę moj, običaj da pričam sam sa sobom, oduvek sam mislio da je to odlika već sišlih ili tek silazećih s uma, ali teško, teško podnosim samoću, ili usamljenost, nikad ne znam da razlučim ima li razlike između njih, makar ih doživljavam kao jednako gnjavatorske, tiranske, ja sam društveno biće, odveć zavisian od tuđe pažnje, odveć mek, intimni protivnik pustinjaštva, koje me privlači samo dok očajavam, dok sumnjam da u meni ima muzikalnosti, one koja podilazi jezu i grupacije dlaka na koži senzibilnog slušaoca, ili dok dozrevam da će moji misleći napori biti kratkodometni, beskrvni, mlaki, bez odjeka i recepcije, više nagrđeni nego nagrađeni, poput tvog groba na kojem je ona prepelica bila sazidala kulu od svojih ekskremenata, baš te pošteno nagrdila, i još po tome maločas gacala, da fino utaba svoja govna ptičurina dosadna, ili te nagrađila, budući da joj nije bila smetala tvoja neopevana smrdljivost, nego se, naprotiv, na-

pajala njome kao desertom nakon preživljanja ubuđavelih jestiva što si joj ih svakodnevno ostavljao baš na ovom mestu, stvorivši joj uslovni refleks trenutnog pražnjenja baš na ovom mestu, čiji značaj inače ne bih potcenjivao, budući da sam, za vreme vlastitih pražnjenja, stekao najviše obrazovanja, to jest svesno potencirao samoukost, pročitavši knjižurine koje drugi listaju radi uspavlivanja, ili radi obaveštenosti, a nikako radi samousavršavanja, do kojeg je meni posebice stalo, a koje je tako zahtevno da me cedi kao domaćica sunder, dakle besno, jer domaćicu danas truju pričom o emancipaciji, koja je lažna koliko i nefomantija, lišena topline, a bez topline nema ni domaćice, i bolje je da je nema ako će besno cediti sunder, pa traljavo prati escajg, a time doprineti množenju raznoraznih bacila, koji će nas onda alavo žvakati sve dok nas ne satru, za sve će biti kriva domaćica koja nije htela to da bude, to sam sve danas sagledao dok sam u krčmi posmatrao krčmarevu suprugu, vajnu domaćicu, koja mu je žvanjkala, palacajući svojim opakim jezikom, što je nikuda ne izvodi, što je ne vodi na more ili, možeš misliti, okean, da osunča svoju debelu guzicu, svoje prekomerno oklembesene grudi, kojima bi se samo *Meister Ognjen* radovao, pa je zbog toga besno stiskala

svoj prljavi narandžasti sunder, i prskala njime naokolo, i mene poprskala po cvikerima, a gazdu po ćeli, skroz potamneloj od nebeske žarulje, koja ni mene nije poštedela, nego mi nanela opekline, naročito bolne po ramenima, jer zaboravljam, bivajući po prirodi zaboravljiv, da se neprestano mažem nekakvim faktorima što lažno obećavaju zaštitu, uvek neki faktor obećava zaštitu, bilo da je reč o kremi ili kondomu, sve su to vajni faktori, kao i domaćica, kao glavni faktor navodno toplog porodičnog ustrojstva, koje se raspada dok čekaš da ti ona ispeče neko mesište, pa ga zbog njenog namćorstva dobiješ poluživog, ili prepečenog, ili presoljenog, ili previše zabiberenog, tako da ostaneš osujećen u nameri da se pošteno najedeš, kad je poštenje već izjedeno, već izvakano, pa ti bačeno na prljavi tanjir da ga dokrajčiš krnjim zubima, koji i sami ištu poštenu pravku, ili pošteno vađenje, da bi iole pošteno preživeo i koliko toliko poživeo, ali pustimo to, Simo, družo moj, nešto me mori više od svega, to što ne znam da psujem na ruskom, a tako bih voleo da znam, da osetim tu grandioznu rusku dušu, koja i kad sočno psuje zasigurno ispoljava svoju veliku duševnost, a ne samo onda kad mekeće kroz Dostojevskog, ili kad mističari kroz podvižnike, što si i ti sâm

bio, iako ti to niko sem mene ne priznaje, a to ti i nije neka čast, da te samo ja, bivajući nepri-znat, i ako izuzmemo ptičurine, priznajem, kao da je sve to bila obična skaska, kao da te nije ni bilo u ovom *žiznju*...

29. AVGUST 2001.

U kafenu Škafiškafnjak...

Tog prepodneva, to jest jučerašnjeg, imao sam snažnu inspiraciju, da ne kažem – viziju. Bilo je neophodno da Teodora iziđe iz stana, e da bih uverio Aleksandru da odloži odlazak u onu prokletu kockarnicu. Razumela je moju grozničavost, ali ne baš sasvim... Skinula se do pola, namerno ističući svoj raskošni torzo, namerno me, sračunato začikavala, očekujući da se namah odreknem svog proganjajućeg nadahnuća. Sačuvao sam prisebnost, natakao joj, odlučno i muževno, sise na presu, svaku na svoje mesto, smestivši ih u paralelne pregrade, obećavajući im pravdu, to jest predstojeći jednak, samosvojan tretman. Vizija je bila da stiskom preinačim boju njene kože, da naročito podignem temperaturu i raspoloženje tog organskog i homogenog materijala, da materija bude tako pritešnjena da iz nje izvučem sva ona otmena svojstva kakva nudi za potonje modelovanje. Kako? Tako što sam joj tada, tako priklještenoj, prišao otpozadi, naglo joj

šćepavši viseću materiju, sa željom da ta elastična tvar, tako drhtava i riđkasta, poružni od iznenadnog naprezanja dok se ugiba pod mojim nemirnim prstima i preliva preko opsega mojih šaka, jer sam, kao i svaki iskusni zanatlija, računao i na otpor i na pokornost mase na silu, rečju, na rascvat te organske forme što u svojoj dodatnoj reakciji na gravitaciju gubi svoju skoro savršenu simetriju. Nošen nadahnućem, oglušio sam se o njene dozivajuće ječaje. Sad mogu samo da žalim što je tako bilo. Možda bih je spasao da sam... Ali, ne... Ja sam slepo sledio svoju viziju. Požurio sam da joj uzmem meru, da sačuvam svu tu sabijenu energiju, tu živahnu napetost, te pulsirajuće impulse, pa sam brže-bolje stavio gips na njih, fenom potpirio njegovo sušenje, skinuo ga nakon pouzdane procene da sam unutra dobio savršen negativ, ili barem veran odraz, sa sve porama i vrlo sitnim borama, naborima i venama na koži, tugujući za većitim izostankom nevidljivih nervnih završetaka. Pustio sam je, kivnu jer nezadovoljenu, da ode. Zalupivši vratima, nije htela ni zdravo da mi kaže. Ostao sam indiferentan, skroz pod vlašću stvaralačke opsesije. Posvetio sam se najpre šupljinama koje sam dobio, a koje nazivam „sisećim dupljama“, napipavajući iznutra skelete budućih

upotrebnih predmeta, to jest vaza. Bilo mi je važno da pažljivo artikulišem sve te talasaste krive što su nastale mojim savesnim gnječanjem materijala od kog sam imao konvulziju u podlakticama. U prostoti tih suvoparnih odli-vaka nazirala se nepodnošljiva lepota tog organskog materijala. Sledio je delikatan period obrade građe, s neizvesnom krajnjom kompozicijom. Kao i uvek, trebalo je sebe uneti u poteze, težiti čistoti izraza, naglasiti krivolinijski tok detalja s ubeđenjem, ukloniti turpijom, vrlo oprezno, tragove mog palca, izglaćati, što bolje, siseće duplje a da se ne ošteti nijedna prirodna kontura, naročito na dnu, gde je otisak njenih vrištećih bradavica, a što bi narušilo osobine njene ličnosti koja probija iz samog gipsa, i samim tim učinilo izlišnom svaku naknadnu korekciju, pre nego što se pribegne glačanju spoljašnosti. Dohvativši se glačala, zaobljavajući i pomno glačajući spoljašnje površine, te premazujući ih ječmenim sokom kako bi ih učinio potpuno glatkim, ignorisao sam neprekidnu zvonjavu telefona. No pad usredsređenosti umetniku vazda preti. Kada mi se to desilo, uzeo sam da mućkam bočicu tuša, s namerom da, štosa radi, nacrtam po jedno srce nasred obe strane obeju vaza, te sam, dakle, jednom rukom mućkavši tu bočicu, odlučio da

drugom, napokon, podignem dosadnu slušalicu. Rečeno mi je da dojurim do kockarnice, da se nešto strašno dogodilo. I dojurio sam, gundajući u trku što za sobom ostavljam nedovršen posao. Uleteo sam u to zlo zdanje sav lelujav od sparine, iscrpljenosti i vlage. Ležala je ukoso potrbuške preko Teodore, čije se telo, tik ispod točka stonog ruleta, isto tako, u istoj liniji, kosimice pružalo u pravcu severozapada, a po zelenom je tepihu iz obe liptala krv. Malo podalje od njih prostrti su ležali, obojica porebarke, oči u oči, koje su, doduše, i kod jednog i kod drugog bile sklopljene a kapci natopljeni krvlju, Vidan i Teodorin brat. Obojica, naravno, mrtvi. Ceo se prostor crveneo. Pao sam, dabome, u nesvest. Povratili su me polivanjem, izručivši kofu vode preko mog zajapurenog lica. Ali nju ništa nije moglo vratiti. Metak joj je razmrskao lobanju, svuda okolo rasuo njenu riđu glavicu... I rđastoriđe pramenove njene kose. Teodorin brat, taj, blago rečeno, mamlaz, bio je računovođa. Podvaljivao je Vidanu. Tog je prepodneva, to jest jučerašnjeg, Teodora tek usput tamo svratila, da obrne koji spin na elektronskom ruletu pre nego što se poda pripremana za naporni jesenji semestar. Nije joj se dalo. Mašina je halapljivo, a opet nevino, gutala žetone. Sreća je, u svakom smislu, zaka-

zala. Odjednom je, u stražnjem delu kazina, u kontrolnoj sobi, izbila svađa između Vidana i njenog brata. Raspra se nekako preselila u igraonicu, pa se prelila u tuču, a Teodora je, vođena zaštitničkim sestrinskim instinktom, pokušala da ih razdvoji. Nemalo zatim ušla je Aleksandra, potrčala k njima sa identičnim pacifizmom u srcu. Vidan mu reče: „Ubiću ti sestru, prevarantu!“, a ovaj mu uzvрати: „Samo probaj, pa ću ja tvoju!“ Obrni-okreni, predoše s reči na dela. Vidan se uhvati za pojas, izvuče pištolj, nacilja ga, povuče obarač i pogodi Teodoru posred grudnog koša. Ona pade na mestu mrtva. Njen brat, s osvetničkim vriskom na usnama, napravi iste pokrete, te odvali hitac po Aleksandrinoj glavi. Ona pade, rekoš ti već, preko Theodore, isto tako na mestu mrtva. Potom se obojica međusobno poubijaše, ispalivši nasumice šaržere jedan u drugoga. Izjutra sam, to jest danas, seo na avion, bukvalno pobegao odande, prekinuvši, posve vlastitom krivicom, svoju uzlaznu karijeru. Moja muza je ubijena. Moj prijatelj je ubijen. Samo da sam... Hteo sam, Marko, tebi prvom to da saopštim, jer ćeš ti svakako naći načina da umekšaš prepričavanje ovog zločina, da sprečiš, usled iznenadnog stresa i ishodeće sekiracije, eventualni gubitak vašeg ploda...

30. AVGUST 2001.

Ne dam te, bebo, bebice moja... Pukla bih i prepukla, u samom trenutku tog stravičnog doznanja, da tebe nema... Neću dozvoliti da ti se išta loše desi... Sve sam to već, doduše nejasno, bila videla, čak i dojavila, upozorila, kumila... Učinila sam sve što je bilo do mene... Nije me poslušala... Ti si mi, bebice, sad najvažnija na svetu... Dojiće te tvoja mama, maziće te tvoja mamica, ninaće te tvoja majkica... Niko nas neće razdvajati, a tatica će brinuti o nama obema... Videćeš, on je tako nežan, tako pažljiv, tako odgovoran, tako snažan, da ćemo ti i ja uživati kao grofice neke razmažene... I poveriću ti nešto, a ti nemoj da mu kažeš... Volim ga kao što oblak voli zemlju dok joj kišom gasi žeđ... Isti onaj oblak što mi je pokazao da ćeš biti devojčica... A ja ti šapućem da ćeš se zvati Aleksandra... No nećemo tatici još to reći... Neka spava... I ti ćeš biti oblakočatac, poput tvoje majke, i tvoje pokojne bake... Mama će te svemu tome podučiti, a tebi će to mnogo pomoći... Mama će te i na utakmice voditi, iako će tata negodovati... On misli da se

žensko ne razume u fudbal... Dokazaćeš mu ti, ako ja već nisam uzmogla, da greši... Fudbal je ventil... Dok sam mucala, samo mi je grleno navijanje pomagalo, a da pevam bez falša nikad nisam umela... Zato sam se drala, i drala, i drala... A mucanje bi tad prestajalo, kao da ga ni nema... Ali ne ide se na utakmice samo zbog neke falinke... Kad lopta krene s centra, svi zauraju, podilaze te žmarci, u tebi se, u isti mah, budi i pesma i zver, a ti znaš da si živa... Ja sam neprestano tražila predznak i znak da sam živa... Sad si ti tu... Radi tebe, zbog vas živim... A i ti ćeš poživeti... Sima mi je u snu to garantovao... A Kaja ti je ostavila svoju lutkicu... I krov nad glavom... Laku noć, kćeri moja...

1. SEPTEMBAR 2001.

Na Siminoj Utrini, na Siminom grobu...

Vidi je, Simo, družę moj, kako se samo crknuta izvalila preko tvog ukakanog groba, kako je samo udobno smestila svoju lešinu od nekoliko dana, koja vonja, a ovo tvrdim po sećanju, dakle nepouzđano, skoro onoliko koliko si ti vonjao dok si bio u službi ovog panskog ostrvceta, u službi samozvanog čuvara i zaštitnika ovog nacionalnog parka, zbog čęga su te se svi, izuzev mene i ove odane ptičurine, klonili, ili su te nerado u goste primali, pod izgovorom da ne vole osobenjake, pogotovu ne one s belegom pokvarenih zubiju, jer to ukazuje na izvestan nemar u pogledu samophođenja, to jest na nebrigu u pogledu adekvatnog staranja o sebi, a što je pokazatelj da takva osoba ni prema drugima nema dovoljno obzira, što i jeste donekle tačno jer, evo, ja sam se bio opustio, nisam te, uprkos zacrtanoj agendi, posećivao svakodnevno, to jest nisam se strogo pridržavao svog plana, što, drugim rećima, znači da se nisam dovoljno dobro sta-

rao o sebi, pa zato ni o drugima, jer da jesam, da sam redovno ovde dolazio, poštujući raspored časova i minuta, te donosio brašnjave prehrambene proizvode, ova ne više tako lepa ptičurina, ovo ukrućeno i olinjalo parče od nekad šepurave zlatastosmeđe prepelice, ne bi možda crkla, nego bi i dalje ovuda veselo trčkarala, veselo se praznila po tvojoj humci, i dalje se veselo cik-cak migoljila pred mojim pokušajima da je, kao ti nekad, ščepam i izljubim po kljunu, uprkos mom gađenju da to činim, ali htedoh da održavam tradiciju koju si ti uspostavio, tradiciju celivanja ptičurina, pa sam otud nastojao, silno se trudio, da prevaziđem svoje gađenje prema pernatim stvorenjima, pa sam mislio da je, u tu svrhu, najbolje krenuti od tebi i meni odavno prisne prepelice, a taman sam bio nabavio nove patike, s naumom da kao perce lak dreždim po ovim pobrdima, i taman sam bio nabavio konac za zube, da nežno gudim gore-dole po prostorima između zubiju i desni, s naumom da predupredim neprijateljske kiseline što nemilosrdno troše moj zubni sastav, a što je samo jedan mali deo mog opštijeg nauma da se bolje staram o sebi, što bi, u krajnjoj konsekvenci, pokazalo da se, brinući o sebi, to jest o svojim zubima, brinem i o drugima, samim tim što ti drugi više ne bi tr-

pelj neprijatnost mog zadaha, uprkos tome što bi i dalje morali da trpe neprijatnost, štaviše, ubojitost mojih reči, naročito tuđini, posebno naša slovenska braća, prema kojima sam trpeljiv sve dok se ne pačaju u ono naše specifično, dok ne otimaju to naše isto tako slovensko ali ipak drukčije, i to muzičkim sredstvima, prenoseći to naše na lepršavim notama u hladne tajge, ispod čije površine leže silne kosti kojima zasigurno nije do lepršave muzike, a, pravo da ti kažem, patnja i broj kostiju koje smo ti i ja, Simo, družje moj, ovde iskopali, ništavna je u poređenju s patnjom i brojem mučeničkih kostiju što nedužna trunu u toj nedodijji, a kad smo već kod kostiju, Simo, legendo i oblakočacu, vilicostradalnice i pticoljupcu, došlo je vreme da se ti i ja oprostimo, makar privremeno, jer se moram vratiti kući, da ispratim kosti svojih ubijenih drugara, Aleksandre i Vidana, čiji će posmrtni ostaci, kojih, uzgred budi rečeno, ima više nego ostataka prepeličinog perja boje golog strnjišta i ostataka njenog sasušenog izmeta, ovih dana sa Afroditinog ostrva, ostrva ljubavi ali i smrti, biti preneti u moj beli grad, gde ću, valjda, i ja naći smiraj, ali onaj životodavni, ako nekako uspem da se oslobodim, da je oslobodim, zločinačke, boljševičke okupacije...

3. SEPTEMBAR 2001.

Kod roditelja...

Dobro došao, sine moj, svojoj kućici, svojoj slobodici, koliko si samo smršao zato što te ja nisam hranila, ljubi te *mamička*, a što tek bockaš tom bradom, obrij se, ne možeš takav zarastao na sahranu ici, nego, sedi malko, izuj se, u papuče noge zavuci, pa uzmi daljinski, okreni neki obrazovni program, sećaš li se kako si slasno pratio obrazovne emisije kad si bio mali, uvek si obrazovanju pridavao višak pažnje, sve dok se nisi dohvatio one gitare, *z ktorej si sa chleba nenajedol*, ali neka, treba deca da sviraju i da pevaju, bolje nego da vršljaju po budžacima i da se oružja laćaju, ali treba i školu da završe, da odelo i kravatu nose, a ne te drojnke što na tebi, tako mršavom, uvek vise, pa ličiš na pajaca, pre nego na intelektualca, ali, evo, ispekla sam ti gibanicu sa slaninom, tek je iz rerne izvadila, navali dok je vruća, dok mast iz nje kapa, treba više masti da unosiš, od nje ćeš ojačati, i bolje razmišljati, čedo majkino, nemaš pojma koliko sam srećna što si se vratio

kući, iz koje nemoj više bežati, tvoja je, nasle-
dićeš je kad mi umremo, strpi se, nećeš dugo
čekati, možda par godina, bolesni smo, stari,
takvi nikakvi u Kovačicu da idemo ipak ne
možemo, a da ovaj stan prodajemo ipak neće-
mo, tvoj ga je tata s mukom stekao, a svojinu
svoju neće da raskući, da je rasparčava samo da
bi ti svoju samoživost umirio, e, sine moj, ne
ide to tako, da svojataš a da sâm nisi stekao, pa
ako ti se to ne sviđa a ti gitaru pod ruke, pa
sviraj narodnjake, a ne tu stranu muziku, koju
ovde niko ne razume, pa je zato niko ni ne vo-
li, a naročito tvoj *ocko*...

Dok si ti, sine, u onoj banji krao bogu dane,
ja sam jedne sparne, besane noći, junački zaš-
titio ovaj posed, a koji će jednog dana tebi ne-
sumnjivo pripasti, od provalnika koji je poku-
šao da nam pokrade ono malo zlatnika što sam
ih iz Istanbula svojevremeno doneo, i jevtino
ih platio, a sad staju mnogo više, od čije ćeš
prodaje jednom i nas sahraniti, zbog čega ih,
na kraju krajeva, tako budno i čuvam, a nije
znala, ta budala, da mornari jednim okom spa-
vaju a drugim motre vetrove, pa se taj, čuvši
tvoju majku kako glasno hrče, ležerno zaleteo
da pretura po našem domu, a ja ga pustio sve
dok nisam dohvatio onu indijansku mačetu što

se okačena sad gordo klati u maminoj kujni, pa sam mu se nečujno straga prikrao, pa ga drškom mačete po jednom ramenu kucnuo, a on se brzo k meni okrenuo, a ja ga tad spređa još brže tom drškom po zubima odalamio, kao onomad mene kundakom onaj jednooki malajski varvarin, te se taj lopov srušio na itison kao klada, momentalno izgubivši svest, pa mu ja natenane noge kaišem svezao, a ruke mu iza leđa prebacio i palamarom ih onako mornarski učvorio, pa mu tako svezane ruke i noge još jednom povezao i stegao palamarom, koga sam potom tako čvrsto obmotao oko jednog rebra radijatora da se, jadničak, nije mogao čak ni pošteno ritati kad su panduri došli da ga u aps vode, toliko sam ga dobro tom omčom pritegao da su mi policajci priznali kako je lakše iz lisica nego iz mog čvora ruke istrgnuti, pa su mi, iz poštovanja, jedne lisice čak i poklonili, a ja ću ih isprobati najpre na tebi, za stolicu ću te vezati ako me primoraš, ne samo tim lisicama nego i ovim palamarom, samo da tu školu već jednom završiš, i da najzad odeš u svet...

5. SEPTEMBAR 2001.

Pod nadzorom gustih tamnih oblaka, koji približno odražavaju teška osećanja što sve nas ovde mučki pritiskaju, a iza kojih se sporo pomalja zrak svetlosti što razmiče prolaz za putovanje vaših duša, poveravamo vas zemlji na čuvanje, do onog dana kada ćemo svi, ali u svežim i neranjivim telima, biti opet zajedno, zauvek. Stradali ste u tuđini, pod nebom boginje obesti i nezajažljivosti, a ne pod nebom boginje ljubavi, koja je odatle, očigledno, prognana. Vratili su vas iskidane, a bili ste celina. Vaši roditelji i mi, vaši prijatelji, došli smo da vas neutešni ispratimo, sećajući vas se celih. Tvoju ćemo celinu, Saška, okusiti još mnogo puta posredstvom tvojih ovekovečenih delova tela, tako što ćemo piti iz pehara koje je Ognjen prema tvojim merama izvajao. Da ne poveruješ, riđa moja, podario je, tek sada kad te više nema, svima nama, tvojim prijateljima, ranije tako ljubomorno čuvana uobličjenja tvoje prirodne obdarenosti, e da bismo te ubuduće svakodnevno, uz mleko, kafu, čaj, minerale, vitamine ili alkohol, unosili u sebe. Nije li to

divan gest? Evo ga, tu je on, tvoj ga duh može pratiti kako, u nahereno čučjećem položaju, lije gorke suze nad vašim još nezatrpanim rakama, postavši posve dezorijentisan bez svoje jedine istinske muze i bez svog velikog prijatelja, tvog brata. Evo, pogrbljen i zabrađen ovde stoji i Martin, koji se ne tako davno, i krivši nepravilno tu činjenicu od mene, sprijateljio s mojim oslobodiocem, za kog se ispostavilo da je uz to bio moj dosad jedini učenik, i koga ispratismo kao vrsnog oblakočaca, isto tako nedavno, na svet ka kojem ste se ti i Vidan prerano uputili. Uhvati se, riđa moja, s njim pod ruku, nek te on ponese, neka vas oboje ponese, u visinu preko oblaka k mojim anđelima: k mojoj majci, k mom ocu, k mojoj Kaji. Evo, tu je i moj Marko, moj budući suprug, čiju je zamisao raspodele vaše posesivnosti *à propos* moje ličnosti, i to u vidu podele dana i noći na parne i neparne, tvoj inače kolebljivi osećaj za fer-plej, a uzevši u obzir moje tadanje potrebe, bio ne-sebično i slavljenički prihvatio kao sušto ote-lotvorenje pravde na zemlji. Parni je tas, eto, sticajem okolnosti prevagnuo. Ali, ne prebacujem ti. Tako je moralo biti. Nebo upravlja našim sudbinama, a oblaci nam to dokazuju. Uprkos tome, nismo se ti i ja nikad prestale voleti. Evo i vaših roditelja, čije će mi bolno

ridanje nad vama večno odzvanjati u ušima. Sada vidimo da tvoje opredeljenje, podjednako nečisto kao i moje, nije bilo zamrzlo, niti je moglo zamrznuti, jednoznačnu roditeljsku ljubav. Sada tvoj duh sagledava beskrajnost njihovog divljačkog bola i sve im ono nemilo i nedrago oprašta. Ne ljuti se na mene, riđa moja, što ne nosim crninu. Bila sam je skinula čim sam otkrila da sam trudna. Da je opet nadvlačim, ne valja za bebu koju u stomaku nosim. A biće devojčica. Evo, sad, nad tvojim i nad Vidanovim grobom, pred svima mrtvima i živima, dakle prvi put i pred njenim ocem Markom, svečano izjavljujem da će se devojčica zvati po tebi. Vidim da Marko nema ništa protiv, a po zraku sunca koji upravo miluje moje lice i moj trbuh vidim da se i ti slažeš s tim. Dakle, stigla si tamo, riđa moja, stigli ste oboje. Konačno možemo srknuti gutljaj i prosuti ostatak rakije za pokoj vaših duša, i to iz ovih Ognjenovih pehara što još uvek celi mirišu na tvoju put. Slava im!

23. SEPTEMBAR 2001.

Obukao sam crni plišani žaket, sjajno-crnu košulju, stavio sjajnu tamnosivu kravatu, uverivši se da sve to paše uz svetlije farmerke i crne cipele od prevrnute kože. Namirisao sam se do prekomerja, pčele su me putem napadale. Lice mi se, obrijano, sijalo. Ukratko, bio sam spreman.

Koncertna sala bila je dupke puna. S moje desne strane sedeo je Ognjen, sve vreme nepristojno buljivši u poveće grudi jedne kratko podšišane devojke što je sedela dijagonalno udesno red ispod nas. Primetila je njegov naniže uprti pogled, još se više isprсила, a on se preznojavao. S moje leve strane sedeli su Marko i Magdalena, mahom komentarišući raznovrsnost toaleta ženskog dela publike. Uživali su u svom dosadnom, izveštačenom saglasju negativnih ocena. Ja sam po rukama vrteo program, za mene krajnje predvidiv kamerni repertoar (e, Borise, brate moj slovenski, baš si naivčina!):

Sergej Rahmanjinov: Sonata za violončelo i klavir u G-molu, op. 19;

Dmitrij Šostakovič: Sonata za violončelo i klavir u D-molu, op. 40.

Kasnili su petnaest minuta. Izašli su pred nas, uz gromki aplauz (mrzeo sam sve te pljeskače, uključiv i moje prijatelje), držeći se za ruke. Poklonili su se, a ja sam za trenutak prestao da dišem. Trpeo sam Ognjenovo, Markovo i Magdalenino praćenje moje reakcije. Marko mi je došapnuo: „Diši!“

Kose vezane u punđu, u lanenoj tirkiznoj haljini do članaka i s dubokim razrezom na leđima, sela je na svoju stolicu, erotično razmakla noge i između njih ugodno smestila svoj instrument. Gudalo je čekalo na mig tog visokog sibirskog plavušana, plavih očiju i pravilna nosa, u belom odelu i belim lakovanim cipelama.

Već je uvodni Rahmanjinovljev *lento* nagovestio da ćemo prisustvovati prefinjenom, strasnom i atraktivnom muziciranju (o, Muze, krave izdajničke!). Namerno sam zažmurio, lepotom ponesen zaustavio čak i gutanje pljuvačke. Povremeno sam zamišljao šta bih sve mogao da uradim njegovim prstima što tako virtuozno pre-

biru po dirkama potčinjenog klavira. Završni *allegro* Šostakoviča dočekao sam otvorenih očiju, prativši već umorna, ali ozarena lica tog mladog bračnog para. U ovacijama, naravno, nisam učestvovao.

Poveli su me na koktel. Magdalena, Marko i Ognjen su joj hrlili u susret. Ja sam joj dostojanstveno prilazio, sporo se probijajući kroz gužvu. U levoj sam ruci držao cigaretu, a desnu smestio u džep žaketa, gde sam prstima tamo-amo prevrtao britvu. Snažno me je zagrlila oko vrata. Isпустиo sam cigaretu (da je njome slučajno ne oprljam), ne vadeći ruku iz desnog džepa. Leva mi je ruka nezaposlena visila u vazduhu. Triput me je poljubila, uz neke komplimente na račun mog doteranog izgleda, na šta sam samo mehanički istim rečima uzvratio. Osetivši moju sračunatu hladnoću, sažaljivo me je pogledala u oči, a onda požurila da me predstavi svom mužu. Shvativši da sam ja ONAJ, Rus me zgrabi za ramena, sa silinom me poljubi u usta, te na engleskom reče: „Tebi, i samo tebi, mogu da zahvalim što sam upoznao ženu svog života. Da je nisi ostavio, nikada ne bi došla u Rusiju. Tvoj sam večiti dužnik“.

Pustio sam britvu, izvadio ruku iz džepa.

Savladao sam ljubomoru.

Savladao sam pomisao na ljubomoru.

Ja, samousavršavajući...

1. OKTOBAR 2001.

PRVI ZAPIS U NOVOM NOTESU

Rođendan mi je.

U naručju sam je uneo preko praga. Gledam je, ne pipajući je, kako leži na mom kauču. Telo joj je božanstveno, vrat tanak, da prsti verovatno sami, bez teškoće, klize po njemu. Nadohvat mi je ruku, ali još uvek se ustežem...

Sram me je što ću je pred javnošću prvi put upotrebiti na Markovoj i Magdaleninoj svadbi. Purpurna je, onakve nijanse kakvu sam priželjkivao. Papreno skupa, ali vredna svake pare. Možda je u pogrešnim rukama, ali te su ruke ipak moje.

Stavio sam tačku na svoj školski rad. Nema razloga da okončam šegrtovanje. Nastavljam negde drugde („u svet, u svet“, po pametnom savetu mog oca).

Dragi moj Miko, opet te imam, celog. Više te neću zakopavati. Naprotiv, tvoju ću nepatvorenu mudrost jednog dana, a pre

kraja sveta, uzdići do neba, u studiji pod nazivom *Minima Mikaiana*.

Pripremam se da posetim Simin grob, koliko sutra, ako kišni oblaci zaobiđu Srem.

Pozvan sam u goste, u Moskvu. Prerano je. Možda dogodine, s proleća, kada navika sastruže skramu samoubistvenih pomisli i preuzme rukovodstvo nada mnom, kad mi želja da je ponovo grlim potpuno splasne...

Spava mi se...

Uz Metinija, sve je lakše.

Beleška o autoru

Rođen 1971. godine.

Filozof po vokaciji.

Živi i radi u Beogradu.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије , Београд

821.163.41–31

ДОБРИЈЕВИЋ, Александар, 1971 –
Potrepštine po Martinu : roman /
Aleksandar Dobrijević . – Београд : Медијска
књиžара Krug , 2009 (Београд : Zuhra) . – 163 str. ;
20 cm

Тираж 300. – Beleška o autoru : str. [164].

ISBN 978-86-83523-28-3

COBISS.SR–ID 169783820